ДЕКАБРЬ
18
понедельник
1939 он
№ 290 (2990)
Сэн 10 мүнгэ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИИН АГУУЕХЭ ХҮСЭН

Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй хоёрдохи жэл—1939 оной эсэс дүтэлэжэ байна. Энэ жэл болбол манай социалистическэ эхэ ороной саашанхи һалбаран хүгжэлтые асараа.

ВКП(б)-эйн XVIII съезд, Сталинска Гурбадугаар Табанжэлые баталалга, Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин 13 миллионно хүн зониие панска эзэрхэгһээ сүлөөлэлгэ, нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтанууд,—эдэ бүгэдэ социализмын илалтата зам дээрэхи тоонууд веханүүд бүхэн болбол советскэ арадуудта творческо энергиие ба энтузиазмые шэнэ хүсэтэйгөөр түрүүлнэ.

Съездын урдатаэхи соревновани болбол Сталинска гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ соревнованида шэлжэн орожо үргэлжэлүүлэгдэн, сентябриин маргагдашагүй үдэрнүүдтэ, агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин ойе эрхимээр угтахын түлөө шэнээр, улам хүсэтэйгээр орьёлон хүгжэжэн ба болхоёо байгаа нютагууддахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтые үйлэдбэриин шэнэнүүд илалтануудаар угтаха гэлэн шиидхэбэридэ өөрын үөө бодото үргэлжэлые олоһон байна. Олон предприятинуудай коллективүүд, цехнүүд, бригаданууд ба хүдэлмэришэд болбол һайтар бодомжолгдоһон, конкретнэ, серьёзно уялгануудые абанад. Ажалай хүсэтэ дабжалтэ болбол социалистическэ байгуулалтын бүхы участогууд дээрэ барагдашагүй олонтоото алдарта хэрэгүүдээр бэелүүлнэ.

Социалистическэ соревнованиин агуу ехэ хүсэнэй ба хүгжэлтын залог—уялгануудай тодорхой байһанда ба тэрэнэй дүүргэлгые хусарашагүйгөөр массовэ шалгалтада байна. Большевигүүдэй үтэ—бата үгэ! Энээниие манай социалистическэ индустриин эрхэд ба зуугаад эрхим предприятинуудай хүдэлмэриин итогууд бодоор харуулана.

Декабриин түрүүшын хахад болбол хоёр суута үдэргэй—СССР-эй Сталинска Конституциин үдэр ба СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудай ой. Олон коллективүүд хадаа өөһэдынгөө жэ эй үйлэдбэриин программые декабриин 5-да ба 12-то дүүргэхые уялга абаһан байгаа. Планаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай үйлэдбэриин шэнэнүүд амжалтанууд тухай арбаад ба зуугаад мэдээсэлнүүд үдэр бүхэндэ ороно.

Арадай ажахын техническэ зэбсэглэлгэдэ хүтэлбэрилхы үүргэтэй **машинабайгуулгада** энэ жэлэй соревновани болбол гайхамшаг үрэнүүдые үгөө. Социалистическэ соревнованиие үүсхэгшээр нэгэнтэбэшэ выступалагша, краснопролетарцуудай коллектив хадаа өөһэдынгөө уялгын дүүргэлгые эбдэршэгүй традици болгоо. Өөһэд хоорондоо соревновани хэгшэд, хүндэ машинабайгуулгын Ленинградска хоёр гигант—Кировскэ ба Ижорска заводууд хадаа декабриин 12-ые багашэ амжалтануудтайгаар угтаба. Ижорска завод болбол энэ үдэргэ хүрэтэлэйгээ программые дүүргээ. Тэрэ хадаа орондоо арбаад түрүүласна машинануудые, зуугаад таниин үндэршанарта булад ба будад продукцинуудые планһаа хэтүүлэн үгөө. Ново-краматорска завод, Владимир Ильичын нэрэмжэтэ московско завод, «Станкоконструкци» завод, суднобайгуулгын ба обороныи хэдэн олон предприятинууд жэлэйгээ планиие болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Машинабайгуулгын түрүү заводуудай амжалтанууд болбол советскэ индустриин энэ тон шухала һалбаринуудай аргабайдал ба перспективүүдэйнь агуу ехэ байдалиие тодо һонороор харуулна.

Металлургиин ба түлишын промышленностиин түрүү предприятинуудай коллективүүд болбол эдэ шухала һалбаринуудай болошогүй гээгдэлынь тон ойрын үдэртэ усадхагдажа болохо ба усадхаха ёһотой байһаниие бодото хэрэгээр харуулнад. Сталинай нэрэмжэтэ кузнецкын металлургическа завод хадаа Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ соревнованида ороод, жэлэйгээ планиие декабриин 12-то дүүргэхэ гэһэн уялгаяа хүндэтэйгээр дүүргэбэ.

Металлургическа промышленностиин хүдэлмэри тухай ВКП(б)-эйн Центральна Комитедэй тогтоолой һүүлдэ, заводуудые известнягуудаар ба бусад материалнуудаар хангалга һайжараа. Мүнөө планай дүүргэлтын хэрэг хадаа доменщигуудһаа, сталеварнуудһаа, прокатчигуудһаа бүрин дулдыдаха байна. Тэдэнэй энергиһээ ба инициативаһаа, планайгаа дүүргэлтын түлөө большевистскээр тэмэсэхэ тэдэнэрэй шадабариһаа ба ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай бүхы деятельностеэ үндэһөөрэнь һайжаруулаһанһаа бүхы саашанхи хүдэлмэриинь амжалта дулдыдана.

Үнэтэ металлургиин «Кировградмедтруд» трестын коллектив болбол жэлэйгэ планиие декабриин 12-то дүүргэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ба продукциин өөрынь үные багадхаһанай ашаар, 3 миллион түхэригэй экономи туйлаа, мүнөө планһаа хэтүүлэн 60 мянган тонн зэд үгэхэ уялга абаад байна.

Шулуунүүрһэнэй промышленностью Кузбассай «Сталин уголь» трестын «Черная гора» шахта, «Донбассантрацит» трестын № 5/7 ба № 22 шахтнууд, Донбассын «Свердловуголь» трестын № 5 шахт ба бусад олон предприятинууд планаа болзорһоонь урид дүүргээ. Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэри тухай ВКП(б)-эйн ЦК-гэй тогтоолдо харюу болгон, горнягууд хадаа темпээ улам дээшэлүүлжэ байна. Уралай угольщигууд 10 хоногойгоо планиие хэтүүлэн дүүргээ. Уралдахи шулуунүүрһэнэй промышленностиин урда угаа ехэ перспективүүдые нээһэн, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй историческа тогтоолые уральска горнягууд бодото хэрэгээр харюулана.

Хүнгэн ба эдеэхоолой индустринуудай эрхим предприятинууд болбол жэлэй эсэсые серьёзно амжалтануудаар угтаба. Московско областиин хлопчатобумажна промышленностиин главна управлени болбол декабриин 12-то жэлэйгээ программые дүүргээ. Тэдэнэй эрхим жэшээ болбол манай социалистическэ эхэ ороной ажалшадта ткань, хубсаһа, эдеэхоолой продуктнуудые элбэгээр үгэхыень хүнгэн ба эдеэхоолой промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалана.

Советскэ арад болбол хүдэлмэридэ, ажахын планай дүүргэлтэдэ сагай фактные сэгнэжэ һураа. СССР-эй ажалшад хадаа СССР-эй экономическа гол зорилгые шиидхэлгэдэ, хоёр системын—социализмын ба капитализмын—экономическа соревнованида энэ фактын удхашанарые һайтар мэдэнэд.

Энэ зорилгые шиидхэлгэдэ багабэшэ саг эригдэнэ. Зүгөөр. «манай ажалай бүтээсын ехэ болохо бүринь, манайда үйлэдбэриин техникын улам бүри нарижаха дутам, энэ шухала экономическа зорилгые бүринь түргээр дүүргэжэ болохо, тиихэ бүреэ энэ зорилгые дүүргэлгын болзорые улам хорооһо болохо байна». (Сталин).

Ерэжэ байгаа 1940 он—Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй гурбадахи жэл—болбол социалистическэ байгуулалтын историие алдарта шэнэнүүд хуудаһануудаар шэмэглэхэ байһань лабтай. Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическа соревнованиин тугые улам дээшэнь үргэе, тэрэнэй галынь улам толо гон бадараг!

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

Ленинградска военнэ округой штабай оперативна мэдээ

Манай сэрэгүүд декабриин 16-най үдэртэ Мурманск тушаа Петсамоһаа урагшаа 60 километр байһан Сальми-Ярви нютагые эзэлбэ, Ухтинск тушаа, гүрэнэй хилэһээ 128 километртэ урагшаа байха, Петрозаводскын зүгтэ Ило селениие ба Лепиясилта полустанкые эзэлһэн байна. Кексгольмскоһоо баруулжаа манай сэрэгэй добтолгонууд амжалтатайгаар ябажа байна.

Сагай уларилай муу байһан дээрэһээ, авиациин боевой ябуулганууд болоогүй.

Коммунистнууд ба партийна бэшэнуудэй сталинска блогой кандидадууд

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүх. АлександрМатвеевич Каджев—Горсоведэй депутадуудта кандидат (№ 43 округһоо).

* * *

ДОСТОЙНО КАНДИДАТ

Радиокомитедэй коллектив болбол Городской Соведэй депутадуудта (№ 50 һунгуулиин округһоо) кандидадаар нүх. Шемиот Вера Ивановнае дэбжүүлһэн байна.

Нүх. Шемиот болбол радиокомитедэй фонетикын эрхилэгшээр хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа наһаараашье, хүдэлмэриингөө стажаараашье, радиокомитедэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда, эгээл залуу хүдэлмэрилэгшэнь болоно.

«Залуушуудта хаанашье, манайда харгы дэлгээтэй»—гэжэ, манай эхэ орон тухай дуун соо дуулагдана. Манай парти болбол коммунизмын хэрэгтэ эсэстээ хүртэр преданнэ, залуу кадрнуудые зоримгойгоор дэбжүүлхые һургана. Вера Шемиот хадаа Ленинско-Сталинска комсомолоор хүмүүжүүлэгдэһэн ба партиин хэрэгтэ преданнэ, дүлэтэ патриодуудай—залуушуудай эрхим түлөөлэгшэнь мүн.

Манай кандидат—Вера Ивановнагай биографинь тон тобшохон. 1921 ондо, советскэ служащын бүлэдэ түрөө һэн. 1938 он хүртэр һуралсаһан байна. Түрүүшээр, дунда һургуулида, тиигээд, мед техникумда һураа. 1938 ондо дүлии ба хэлэгүй хүнүүдэй һургуулида һургагшаар ороо һэн. БМАССР-эй радиокомитедтэ 1939 онһоо хүдэлмэрилнэ.

Вера Шемиот болбол зол жаргалта сталинска эпоходо түрэһэн дээ омогорхоно. Эхэнэрнүүд хадаа революциин урда тээ, засагай органуудта һунгагдахаһаа байтагай, ямаршье эрхэгүй байгаа. Арадай поэт Некрасовай үгэнүүдые һанаад үзэе:

> «Судьбань гурбан хүшэр хубитай һэн:
> Нэгэдэхи хубинь—богоолой һамаган болохо.
> Хоёрдохи хубинь—богоол хүбүүнэй эхэ болохо.
> Гурбадахи хубинь—үхэтэрөө богоол ябаха.
>
> Эдэ аюулта хүшэр хубинуул барандаа
>Ород газарай эхэнэрые эзэмдэн байгаа.
>
> Ши хуби!Ород эхэнэрэй хубихан,
>
> Шамһаал хүндэ хуби олдохогүйл».

Бусалтагүйгөөр үнгэрһэн, эдэ зоболонто жэлнүүдэй үедэ ажалша эхэнэрнүүд хадаа харанхы, хүшэр ажабайдалда, эрхэгүй ба тэсэшэгүй шэрүүн дарлалта доро байгаа.

Харин, манай залуушууд болбол тад ондоо, хүхюун ба зол жаргалта, советскэ жэлнүүдтэ ургана. Манай ороной басагад ба хүбүүд хадаа хүсэд эрхэтэ гражданинууд мүн.

Наукын, культурын, искусствын үндэрдэхэдэ хүрэхэ ба тэдэниие шудалаха үргэн зам—залуушуудай урда нээгдэнхэй. Тэдэнэр, социализмын ороной соло о хүнүүд мүн. Эдир наһанһаа эхилэн, эхэнүүд ба эсэгэнүүдтэеэ хамта, общественнэ ба гүрэнэй деятельнууд болон ургана.

Ордента поэт Лебедев-Кумач энээн тушаа хэлэнэ:

> «Бэе бэеэ хүсэд ойлгосон, хамтадаа,
> Мүлиһэ, дүлэн шэнги—үбэгэн залуу хоёр,
> Арадтаа тэгшээр хүдэлмэрилжэ байдаг
> Тиимэ, ондоо парламентые олохогүйт!».

Манай кандидат Вера Шемиот болбол эхин һургуулида байһан сагһаа хойшо, һайндуранай общественнэ организацинуудай ба кружогуудай хүдэлмэринүүдтэнь активнаар хабаадалсадаг. Техникумда һурахадаа, хоёр жэлэй туршэ соо, профкомой член байһан юм. Мүнөө, «Медик» гэжэ спортивна обществын член. Һайн хүдэлмэриингөө түлөө хэдэн дахин шагнагдаа.

Нүх. Шемиот болбол активна комсомолка, түрүү агитаторнуудай нэгэн, энергичнэ, инициативна ба шадабаритай хүдэлмэрилэгшэ. Вера Ивановна болбол коммунистнууд ба партийнабэшэнүүдэй сталинска блогой достойно кандидат мүн.

Би хадаа найдалгата нюур байһан тула, нүх. Шемиодой түлөө нэгэ хүн шэнгеэр голосуудаа үгэхыень, һунгуулиин № 50 округой һунгагшадые уряалнам.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудай урда тээ толилогдоһон, ВКП (б)-эйн ЦК-гэй хандалга соо хэлэгдэһэн, иимэнүүд үгэнүүдые һанае:

«... Большевигүүдэй партяар ба партийнабэшэнүүдээр дэмжэгдэһэн, али-нэгэн кандидадай түлөө голосуудаа үгэлгэ болбол, гансал тэрэ кандидадай түлөө голосуудаа үгэлгэ бэшэ, харин, хамагай түрүүндэ,—большевигүүдэй парти болбол партийнабэшэ хүнүүдтэй хамта ябуулжа байһан ба тэрэ кандидадай бэелүүлхэб гэжэ уялга болгон абаһан, тэрэ политикын түлөө голосуудаа үгэлгэ болоно...».

Е. Оршанская — № 50 һунгуулиин округто найдалгата нюур.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Горсоведэй депутадуудта кандидат нүх. Мария Павловна Козулина (Шестеревэй фото)

ҮНЭН ХҮБҮҮДЭЙГӨӨ ТҮЛӨӨ ГОЛОСОВАЛХАБДИ

Манай республикын пограничнэ аймагай (Кяхтын) ажалшад хадаа аймагайгаа Соведэй депутадуудта кандидадууд болгон, өөһэдынгөө эрхим түлөөлэгшэдые дэбжүүлээ.

Кандидадуудтай уулзалгын суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна. Н-скэ частиин коллективэй суглаагаар, Аймсоведэй депутадуудта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн ба һунгуулиин №6 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэһэн, арадай кандидат нүх. Васильев хадаа округойгоо ажалшадтай—һунгагшадтай уулзаһан байна.

Арадай үнэн хүбүүн, социалистическэ газартаряалангые улам хүгжөөхын түлөө эршэмтэй тэмэсэлшэ нүх. Васильев болбол, өөрынгөө ажабайдал ба ажалябуулга тухай һунгагшадайгаа урда тон тодорхойгоор хэлэжэ үгэбэ. Нүхэр Васильев болбол большевигүүдэй агуу ехэ партиин член. Мүнөө, Кяхтын аймагай газарай таһагай старша агрономоор хүдэлмэрилнэ.

Үгэ хэлэгшэд—найдалгата нюур ба һунгагшад хадаа һунгуулиин №6 округой һунгагшадта хандажа, нүх. Васильевэй кандидатурын түлөө голосуудаа үгэхыень уряалха зуураа, тэрэнэй үнэн сэхэ ба сусарашагүй хүдэлмэри тухайнь хэлэһэн байнад. Тэдэнэй һүүлээр, аймагай Соведэй депутадуудта кандидат нүхэр Новицкий гэгшэ трибуна дээрэ гараад, мэдүүлбэ: «Минии кандидатурые дэбжүүлһэн коллективтэ халуун баясхалангые хүргэнэм. Би хадаа арадай найдабариие большевистскээр дүүргэхэб» — гэжэ, һунгагшадаа найдуулһан байна.

Нүхэр Новицкий болбол ВКП(б)-эйн член. Хүдэлмэришэн-Тарияашанай милициин аймагай управлениин начальнигаар хүдэлмэрилнэ. Большевистскэ партиин үнэн хүбүүн. Һунгуулиин №29 округто баллотировалагдахые зүбшөөбэ. Үргэн һунгагшадай найдабариие хүндэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха, үнэхөөр достойно кандидат болоно.

Гадна, һунгуулиин №10 округой һунгагшад хадаа, Б.-Кударинска сельсоведэй «Путь социализма» колхозой колхознигуудай һунгалтын урда тээхи хамтын суглаагаар, дэбжүүлэгдэһэн нүх. Лапатенко гэгшэтэй уулзаһан байна. Нүх. Лапатенко, өөрынгөө хүдэлмэри ба ажал-ябуулга тухай дэлгэрэнгыгөөр хөөрэжэ үгөө. Тэрэ хадаа ВКП(б)-эйн члендэ кандидат. Мүнөө, Кяхтын аймагай гэгээрэлтэй таһагые эрхилэгшээр хүдэлмэрилнэ. Һунгуулиин Баяндаевска №10 округто баллотировалагдахань.

Тус суглаануудай абаһан резолюцинууд соо хэлэгдэнэ: «Агуу ехэ партиин хэрэгтэ, гурбан революциин гениальна мастер, прогрессивнэ хүнтүрэлтэнэй вождь нүхэр Сталинай хэрэгтэ эсэстээ хүртэр преданнэ, оронойгоо үнэн хүбүүдэй ба басагадуудай түлөө голосовалхабди».

Ц.

АЛЕКСАНДР АФАНАСЬЕВИЧ БАЛХАНОВ

Механизированно шэлэй заводой коллектив болбол нүхэр Александр Афанасьевич Балхановые Улан-Удын Городской Соведэй депутадуудта кандидадаар, һунгуулиин №104 округһоо дэбжүүлһэн байна.

Нүхэр Балханов хадаа 1912 ондо, Боханай аймагай Хорчелок нютагта, үгытэй тарияашан бурядай бүлэдэ түрэһэн байна.

Эхэ, эсэгэнь ба эгшэнэрынь, нютагайгаа баяшуудта хүдэлмэрилдэг байгаа. 1923 ондо эхин шатын һургуулида орожо, 1927 ондо дүүргээ һэн. Хүсэдбэшэ дунда һургуулиин долоодохи класс дүүргэжэ гараһан байна.

1928 ондо ВЛКСМ-эй член болһон ба 1930 ондо «Хорчелок» колхоздо бүлэнэртэеэ хамта ороһон юм. Тиигээд, комсомольско ба пионерскэ хүдэлмэринүүдтэ активнаар хабаадалсажа эхилээ. Пионерскэ отрядай вожатаар, һургуулиингаа комсомольско организациин секретаряар хүдэлмэрилөө, тиигээд комсомолой айкомой инструктораар, секретаряар, ВЛКСМ-эй Обкомой культпропой эрхилэгшээр дэбжүүлэгдээ һэн.

Һүүлээрэнь, Улан-Удын ПВЗ-эйн комсомольско комитедэй секретариин орологшоор ба комсомольско үдэшын дунда һургуулиин директораар хүдэлмэрилһэн байна.

Залуу комсомольско хүдэлмэрилэгшэ хадаа түргөөр ургана. 1936 оной февраль һараһаа, 1937 оной сентябрь болтор ВЛКСМ-эй Обкомой һурагшад ба залуушуудай таһагые эрхилэгшээр хүдэлмэрилөө. 1938 ондо БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын туһалагшаар томилогдоһон юм.

Нүхэр Александр Афанасьевич болбол 1938 оной сентябрьһаа эхилжэ, БМАССР-эй Наркомторгын инспектораар хүдэлмэрилһэн ба БМАССР-эй Верховно Соведэй II-дохи сесси дээрэ, БМАССР-эй Наркомторгоор баталагдаһан байгаа.

Нүхэр Балханов хадаа өөрынгөө хүдэлмэридэ үнэн сэхээр, большевистскээр хандадаг ба ажалшадай эрилтэнүүдые хангахын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэдэг.

Мүнөө, нүхэр Балханов болбол Горсоведтэ һунгаха һунгуулиин № 104 округто регистрацилагдаа.

Манжигеев.

ЭРХИМ КОМБАЙНЕР—ДЕПУТАДТА КАНДИДАТ

Нүхэр Цынгэ Балжанович Цыретаров болбол 1913 ондо, Зэдын аймагай, Боргойн сомондо, дунда шадалтай айлай бүлэдэ түрөө һэн.

1931 ондо тус сомонойгоо, Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо ороһон юм. Колхозой үйлэдбэридэ жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, солото колхозник болоһон байна.

1933 ондо аймгүйсэдкомоор, «Овцевод» совхоздо кадрово хүдэлмэришэнөөр эльгээгдэһэн байна. Цынгэ Балжинович хадаа колхоздоошье хүдэлмэрилжэ байхадаа, хүдөө ажахын сложно машинануудые шудалхын түлөө саг үргэлжэ оролдодог байгаа.

Совхоздо ерээд, модошо дарханаар хүдэлмэрилөө. Тиигээд, совхозой дирекци болбол тэрэниие Балаганскын райондо, трактористнуудай 3 һарын курсда эльгээһэн юм. Цынгэ хадаа тус курсые отличноор дүүргэжэ гараһан байна.

1935 оной хабар, колесно трактораар 300 га газар хахалжа, нормоёо 200 проц. шахуу дүүргэһэн ба 2 центнер горючые экономилоһон байгаа.

Тэрэнэйгээ һүүлээр, Чита городто нээгдэһэн, комбайнернуудай курсда эльгээгдэһэн байна. Энэ курсые баһал отличноор дүүргэжэ ерэһэн юм. 1936 оной тарина хуряалга дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, «Сталинец» комбайнаар, сезон соогоо 496 га хуряажа, даабаряа 275 проц. дүүргэһэн байна. 1937 ондо, тэрэ комбайнаараа 760 га хадажа, планаа 422 проц дүүргэһэн ба нилээд ехэ горючи экономилоһон байна.

Гадна, 1938 он соо, хүдэлмэриин 19 үдэртэ 554 га хуряажа, 19 хоногойгоо програмые 307 проц. дүүргээ һэн. 1939 ондо, нүх. Цыретаров болбол тракторна отрядай бригадираар хүдэлмэрилөө. Эндээшье нилээд һайн показательнуудые харуулһан байха юм, бригадань үдэр бүхэнэйгөө нормые 200-225 проц. дүүргэдэг байгаа. ЧТЗ трактораар, өөрөө 2 нормоһоо дээшэ дүүргэдэг һэн.

Нүхэр Цыретаров болбол стахановска хүдэлмэриин гайхамшаг результадуудые туйлаһанайгаа түлөө, малажалай совхозуудай Забайкальска трестһээ 3 дахин шагнагдаа. Тэрэшэлэн, «Овцевод» совхозһоо жэл бүри шагнагдадаг байна. Нүхэр Цыретаров болбол 1939 ондо БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүндэлэлгын грамотаар шагнагдаһан байна.

Тус совхозой коллектив хадаа нүх. Ц. Б. Цыретаровые Зэдын аймагай Соведэй депутадуудта кандидадаар дэбжүүлээ. Арадай үнэн хүбүүн нүх. Цыретаров болбол ажалшадай-һунгагшадай найдабариие үнэн сэхээр дүүргэхэнь лабтай.

Цыб. Жимбеев

Прогрессивнэ ба тvрvv хvнтvрэлтэнэй гени, арадуудай агууехэ вождь ба багша

Иосиф Виссарионович Сталин

(Түрэһэнһөөнь хойшо жаран жэлэй ойдо)

Иосиф Виссарионович Сталин болбол 1879 ондо Гори городто (Грузи), Тбилисидэхи (Тифлис) гуталай фабрикын хүдэлмэришэнэй-сапожнигой бүлэдэ түрэһэн байна. Нүхэр Сталин хадаа 1894 оной май һарада духовно училище дүүргэжэ, тэрэ жэлдээ Тбилисидэхи духовно семинарида ороһон юм. 1894 оной намар, нүхэр Сталин болбол легальнабэшэ марксистска кружогто ороһон ба Марксай «Капитал» шудалаһан байна. 1897 ондо, арбан наиматай байхадаа, нүхэр Сталин семинаридахи революционно марксистска кружогые толгойложо байгаа.

1898 ондо, нүхэр Сталин болбол «Месаме- даси» гэжэ марксистска социал-демократическа организацида оробо. Энэ организацида нүхэр Сталинай ерэхэтэйнь хамта, И. Сталин, А. Цулукидзе, Ладо Кецховели гэгшэдһээ бүридэһэн революционно марксистска группа бии болоһон ба эмхидэһэн байна. Экономистнуудта ба «легальна марксистнуудта» эсэргүү эрид тэмэсэлдэ, энэ революционно- марксистска группа болбол революционно марксизмые пропагандалха ба дэлгэрүүлэхын тулада, самодержавида ба капитализмда эсэргүү политическэ агитациин тулада, хүдэлмэришэн ангиин политическэ тэмэсэлые эмхидхэхын ба үнэхөөрөө революционно пролетарска партиие байгуулахын тулада, легальнабэшэ газета байгуулаха шухала байһаниие хамагаалһан байна. Сталинай группа болбол кружогуудта хүдэлмэришэдтэй хэдэг занятиһаа массова агитацида орохые, самодержавида эсэргүүнээмэл тэмэсэлдэ орохые тэрэшэлэн эриһэн байна. Энэ группа болбол экономическа стачкануудые политическэ рельсэдэ оруулаха зорилгые ба хүдэлмэришэдэй демонстрацинуудые эмхидхэхэ ба үнгэргэхэ зорилгые табижа, самодержавиие унагаахын түлөө политическэ тэмэсэлэй тулада улицануудые бүри үргэнөөр хэрэглэхэ зорилгые табиһан байна. Энэ группа болбол Грузида ба Закавказида революционно социал-демократиин зародышинь байһан юм.

Энэ үедэ нүхэр Сталин болбол массын дунда эршэмтэй шанга хүдэлмэри ябуулаа һэн, хүдэлмэришэдэй кружогуудта сусаршагүй хүдэлмэрилөө һэн, революционно листовкануудые бэшэһэн ба хүдэлмэришэдэй стачканууд ба демонстрацинуудые эмхидхэһэн байна. 1900 оной майн нэгэндэ Тбилисидэ болоһон, хүдэлмэришэдэй политическэ демонстрациин һүүлээр, нүхэр Сталин хоргодожо, профессионал-революционерэй легальнабэшэ байдалда ороо һэн.

Нүхэр Сталин болбол бүхы Закавказида хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэнь, ленинско- искровскэ организациин үндэһэтабигша мүн. 1901 ондо нүхэр Сталинай инициативаар, Тбилисидэ түрүүшын социал- демократическа конференци зарлагдажа, энээн дээрэ ленинско-искровскэ шэглэлэй РСДРП-эйн түрүүшын тбилисскэ комитет һунгагдажа, энээнэй составтань нүхэр Сталин ороһон байна. 1901 ондо, нүхэр Сталинай заабаряар ба туһаламжаар, Кецховели болбол Бакуда подпольно типографи эмхидхэжэ, тэндэнь ленинско - искронскэ литература хэблэгдэдэг байһан юм.

1901 оной эсэстэ, нүхэр Сталин Батуми ошобо. Эндэ, нүхэр Сталин болбол түрүү хүдэлмэришэдтэй барисаа байгуулан, батумска хэдэ хэдэн томонууд предприятинууд дээрэ хүдэлмэришэдэй социал-демократическа кружогуудые эмхидхэбэ. 1901 оной декабрьдэ, эдэ кружогуудай түлөөлэгшэдэй суглаан дээрэ, батумска социал-демократическа организаци оформлялагдаһан байна. Мүн тэрэ суглаан дээрэ, нүхэр Сталин түрүүтэй, хүтэлбэрилхы партийна группа томилогдоһон байгаа, энэ хадаа ленинско - искровскэ шэглэлэй РСДРП-эйн Батумска комитедэй үүргые фактическа дүүргэжэ байһан байна. 1902 оной январьда ба февральда, Батумиин гол шухала заводуудые (Ротшильдын, Сидеридисын, Манташевай ба бусадай заводуудые) хабаадуулаһан, социал- демократическа хүдэлмэришэдэй 11 кружогууд нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр хүдэлмэрилжэ байгаа.

Нүхэр Сталин хэдэ хэдэн стачкануудые ба забастовкануудые хүтэлбэрилэһэн байна. Манташевай заводой хүдэлмэришэдэй политическэ стачка, нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр Батумида түрүүшынхёө эмхидхэгдэжэ, хүдэлмэришэдэй илалтаар дүүрээ һэн.

1902 оной мартда Батумида, нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр зургаа мянган хүдэлмэришэдэй демонстраци болоһон юм. Энэ демонстраци хадаа царска сэрэгүүдээр буудагдаһан байна. 500 шахуу хүдэлмэрилэгшэд арестовалагдаһан ба Батумиһаа сүлэгдэһэн байгаа. Үглөөдэрэнь, нүхэр Сталин болбол арестовалагдаһан хүдэлмэришэдые сүлөөлэхэ эрэлтэтэй протестын һүртэ демонстраци эмхидхэбэ. Энэ үедэ Сталин болбол, царизмые унагаахын түлөө революционно тэмэсэлдэ хүдэлмэришэдые ба таряашадые уряалаһан прокламацинуудые Гуриин, Мингрелиин, Имеретиин районуудта тараан дэлгэрүүлэжэ, хүдэлмэришэдэй ба таряашадай дунда подпольно хүдэлмэри ябуулажа байгаа.

Нүхэр Сталин болбол 1902 оной апрельдэ арестовалагдажа, Батумска тюрьмэдэ хаагдаһан байна. Тюрьмэдэ байхадаашье, нүхэр Сталин болбол сүлөөдэ үлэһэн социал-демократическа организациин членүүдтэй барисаагаа һэргээһэн ба тэдэнэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилдэг байгаа. Нүхэр Сталин хадаа 1902 оной апрелиин 5-һаа 1903 оной апрелиин 19 хүртэр Батумска тюрьмэдэ һууһанайгаа һүүлдэ, Кутайска тюрьмэдэ абаашагдаһан байна. Кутайска тюрьмэдэ байхадаа, нүхэр Сталин болбол «Месаме-дасиин» олонхидой баримталһан оппортунизмые элирүүлэн сохижо, хаалтада байгшадай дунда ленинско- искоровскэ идейн пропагандые ябуулаһан байна. Тюрьмэдэ байхадаа, нүхэр Сталин болбол партиин II съезд дээрэ большевигүүд ба меньшевигүүдэй хоорондо болоһон тэмэсэл тухай дуулаһан ба большевигүүдтэй эрид нэгэдэһэн байна.

1903 оной ноябрьда, нүхэр Сталиниие кутайска тюрьмэһөө дахин батумска тюрьмэдэ асараһан ба ноябриин эсэстэ гурбан жэлээр Зүүн Сибирь, Иркутска губерниин, Новая Уда селодо сүлэһэн юм. Зүгээр, нүхэр Сталин болбол 1904 оной январьда сүлэлгэһөө тэрьелэжэ, түрүүн Батуми бусаһан ба тиигээд Тбилиси ошоо һэн.

Сүлэлгэһөө бусамсаараа, нүхэр Сталин болбол Закавказиин большевистскэ организацинуудые толгойлоһон байна. 1904-1905 онуудай үедэ нүхэр Сталинай революционно ажал-ябуулга хадаа меньшевизмдэ эсэргүү хурса тэмэсэлэй ба хүдэлмэришэн массые большевигүүдэй талада татан оруулгын тэмдэг доро үнгэрөө. 1904 оной эсэстэ, Тбилисидэ нүхэр Сталинаар хүтэлбэрилэгдэһэн, РСДРП-эйн большевистскэ организаци оформлялагдаа һэн. Нүхэр Сталин болбол меньшевигүүдтэ ба тэдээндэ эбсэгшэдтэ эсэргүү, мүн тэрэшэлэн эсернүүд, анархистнууд ба элдэб түрэлэй националистнуудта эсэргүү устно ба хэблэлэй пропагандые ябуулан, Закавказиин районуудта (Батуми, Тбилиси, Чиатуры, Кутаиси, Баку) саг үргэлжэ ябадаг һэн. Нүхэр Сталин болбол РСДРП-эйн Кавказска союзна комитедые толгойложо байһан ба большевигүүдэй III съезд зарлалгын бэлэдхэлдэ тон активнаар хабаадаһан байна. 1904 оной декабрьда, нүхэр Сталин болбол бакинска хүдэлмэришэдэй туйлай ехэ стачкые хүтэлбэрилөө һэн, энэнь Россиин хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй историдо түрүүшынхёө коллективнэ договор баталалгаар дүүрэһэн байна. Бакинска хүдэлмэришэдэй энэ стачка хадаа ородой түрүүшын революциин урда тээхи, бүхы ороной хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ тон ехээр нүлөөлһэн байгаа. Нүхэр Сталинай Тбилисидэ байхадань, ородой түрүүшын революци болоһон байна.

1905 оной эхиндэ, нүхэр Сталин болбол «Вскользь о партийных разногласиях» гэжэ брошюра бэшээ һэн, (тэрэнь 1905 оной зун, легальнабэшэ большевистскэ типографида хэблэгдэһэн байгаа).

Нүхэр Сталин болбол энэ брошюра соогоо, мүн „Пролетариадай тэмэсэл» газедтэ толилогдоһон, «Социал-демокрадта харюу» гэжэ статья соогоо, партиие байгуулаха ленинскэ планай последовательна хамагаалагшаар выступалаһан байна. «Социал-демокрадта харюу» гэһэн, нүхэр Сталинай статьятай «Пролетариадай тэмэсэл» газедые абамсаараа, Ленин болбол энэ статьяда үндэр дээдэ сэгнэлтэ үгэһэн рецензиие «Пролетарий» газедтэ толилоо һэн.

Нүхэр Сталин болбол 1905 оной декабрьда, Финляндида, Таммерфорсдо Ленинтэй түрүүшынхөө уулзаһан байна, тэндэ тэдэнэр хадаа большевигүүдэй Бүхэроссийско конференцидэ ерэһэн байгаа.

«Ленинэй энэ простата ба скромность, энэнь ажаглалдангүй үлэхые гү, али ямаршье һаа ушарта, нюдэндэ үлэмжэ харагдахагүйе ба өөрынгөө үндэр зэргые тодорхойлон тэмдэглэхэгүйе хүсэһэн эрмэлзэлгэнь,—энэ чертэнь хадаа шэнэ массануудай, эгээлэй ба юрын массануудай, хүнтүрэлтэнэй гүн «доодо талын» шэнэ вождь болхо Ленинэй эгээ хүсэтэ талануудай нэгэнь мүн» гэжэ нүхэр Сталин хожомынь бэшээ һэн. («Ленин тухай» Партиздат. 1937 он. Хуудаһан 20).

Эдэ чертанууд—скромность ба простота—нүхэр Сталинай өөрэйнь характерна чертануудань болоно.

1905 оной зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэлэй үедэ, нүхэр Сталин болбол хүдэлмэришэдые зэбсэглэлгээр Закавказида туйлай ехэ хүдэлмэри дүүргэһэн байна. Хаанта самодержавида эсэргүү Закавказиин хүдэлмэришэд ба таряашадай тэмэсэлые хүтэлбэрилэһэн байна.

Нүхэр Сталин—партиин IV (нэгэдэлгын) съездын (1906 ондо Стокгольмдо болоһон) активна хабаадагшань байгаа, нүхэр Сталин болбол энэ съезд дээрэ Ленинтэй хамта, ородой түрүүшын революцида большевистскэ линиие хамагаалаһан байна.

Нүхэр Сталин хадаа партиин V съездын (1907 ондо Лондондо болоһон) хүдэлмэринүүдтэ активнаар хабаадалсаа һэн. Хожомынь нүхэр Сталин болбол «Делегадай тэмдэглэл» гэһэн статьягаа толиложо, тэрээн соогоо съездын хүдэлмэринүүдтэ ба итогуудта шадамараар сэгнэлтэ үгэжэ, жэжэ-буржуазна течени мүн байһан меньшевизмын ангиин шарайе элирүүлэһэн байна.

Нүхэр Сталин болбол РСДРП-эйн V (Лондонско) съездын һүүлээр Баку ерээд, партиин энэ съездын лозунгнуудые тойруулан, бакинска организациие нэгэдхэн жагсаахын тулада эршэмтэй шанга хүдэлмэри ябуулажа, «Бакинска рабочий» гэжэ легальнабэшэ большевистскэ органиие хүтэлбэрилэбэ, социал-демократическа хүдэлмэришэдэй диилэнхы олонхиие өөрынгөө тала тээшэ татан, меньшевигүүдтэ эсэргүү сохилтые амжалтатайгаар эмхидхэһэн байна. Бакугай партийна организаци хадаа нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр, большевизмын цитадель болоһон байна.

Бакуда хүдэлмэрилэжэ байха сагайгаа торшо соо, нүхэр Сталин болбол нэгэтэ бэшэ арестовалагдаһан ба сүлэгдэһэн байгаа.

Нүхэр Сталин болбол 1908 оной мартын 25-һаа сентябриин 20 хүртэр Бакинска тюрьмэдэ байгаа. Тюрьмэдэ байхадаа, Бакинска комитедтэй барисаагаа һэргээжэ ба тэрээнэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилэжэ шадаһан байна; тэрэшэлэн «Бакинска рабочий» газедые хүтэлбэрилэдэг байгаа.

1908 оной сентябриин 20-до, нүхэр Сталин Бакуһаа Вологодско губернидэ, Сольвычегодскодо сүлэгдөөд, тэндэһээ 1909 оной июньдэ тэрьелэжэ, Бакугаа бусажа ерээд, Закавказиин большевистскэ организацинуудые саашадань бэхижүүлхын түлөө дахин энэргичнээр оролсоһон байна. Нүхэр Сталин болбол районно ба районхоорондын партийна суглаанууд дээрэ ходо выступалдаг, забастовкада бэлэдхэлгэ ба үнгэргэлгые хүтэлбэрилэдэг һэн, меньшевигүүдые, эсернүүдые, дашнагуудые ба бусад жэжэ-буржуазна партинуудые элирүүлэн гаргаха ба бутасохихын тула тэмэсэл эршэмтэйгээр ябуулаһан байгаа.

1909 оной октябрьда, нүхэр Сталин Тбилиси ерэжэ, эндэ меньшевигүүд-ликвидаторнуудта эсэргүү тбилисскэ большевигүүдэй тэмэсэлые эмхидхэһэн ба хүтэлбэрилэһэн байна. 1910 оной мартын 23-да, нүхэр Сталин хадаа Бакуда дахин арестовалагдаа һэн.

Табаһара тюрьмэдэ хаагдаһанайгаа һүүлээр, 5 жэлэй торшо соо Закавказска хизаарай территоридо байхаа хоригдоһон ба этапна гуримаар дахин (гурбадахяа), Вологодско губернидэ сүлэгдэһэн байна. Зүгээр, нүхэр Сталин хадаа энэшье сүлэлгэдөө удаан үлөөгүй. 1911 оной июльдэ тэрьелэжэ Петербург ошоһон ба тэндэ ехэ подпольно хүдэлмэри ябуулаа һэн. Пражска партийна конференцидэ бэлэдхэхын тулада, Петербургһаа Баку ба Тбилиси нюусаар ерэһэн байна. Тиигээд, нүхэр Сталин болбол хэдэхэн лэ һара соо сүлөөдэ байһанайгаа һүүлээр 1911 оной сентябриин 9-дэ Петербургда арестовалагдажа, дахин (дүрбэдэхёө) Вологодско губернидэ, Сольвычегодско городто сүлэгдэһэн юм. Сольвычегодско сүлэлгэдэ байхадаа, нүхэр Сталин болбол Ленидэ бэшэһэн гайхамшаг бэшэг соогоо, ликвидаторнууд-меньшевигүүдые задасохиһон ба предатель Троцкиие хайрагамгүй клеймодоһон байна. Ленидэ бэшэһэн энэ бэшэг соогоо, нүхэр Сталин болбол Россидо революционно хүдэлмэриие эмхидхэхэ план дэбжүүлэн табяа һэн. «Минии һанахада,—Сталин бэшээ һэн,—хойшолуулажа болошогүй шухала ээлжээтэ зорилгомнай хадаа легальнабэшэ, хахадлегальна ба легальна хүдэлмэринүүдые нэгэдхэгшэ центральна (ородой) группые, даб дээрэ главна центрнүүдтэ (Питер, Москва, Урал, Юг) эмхидхэлгэ болоно... Партийностиин урган хүгжэхэ хэрэг, минии һанахада, энээнһээ эхилэжэ гараха байна». («Ленин ба Сталин», том 1, хуудаһан 530).

1912 оной январьда сугларaһан, РСДРП-эйн Пражска конференци болбол, Ленинэй дурадхалаар, нүхэр Сталиниие Центральна Комитедэй члендэ заочноор һунгаһан ба, мүн Россидо хүдэлмэри ябуулахын тулада нүхэр Сталин түрүүтэйгээр ЦК-гэй бюрое томилоһон байна. Энэ бюро хадаа Ленидэ Сталинай бэшэһэн, тэрэ «центральна группа» боложо, большевистскэ организацинуудые бэхижүүлгэдэ, партийна хүдэлмэриин дээшэлэлдэ тон ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Нүхэр Сталин болбол 1912 оной февральда, сүлэлгэһөө дүрбэдэхёө тэрьелэбэ. Петербург бусажа ерээд, тэндэхи большевистскэ организацинуудые жагсаан нэгэдхэхын тула туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Нүхэр Сталин болбол, большевистскэ ЦК-гэй даабаряар, Россиин гол шухала районуудта ябажа, ээлжээтэ маевкада бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэһэн ба «Звезда» газедые хүтэлбэрилэһэн, мүн партиин центральна орган—«Правда» газеды эмхидхэлгые хүтэлбэрилсэһэн байна.

1912 оной апрельдэ, нүхэр Сталиниие дахин (табадахяа) арестовалажа, дүрбэн жэлэй болзороор холын Нарымскэ хизаарта сүлэһэн юм. Тэндэһээ тэрьелэхэнь нилээд бэрхэтэй байгаа, тиигэбэшье, нүхэр Сталин болбол тэрэ онойгоо зун тон бэрхэтэй ба аюултай условидо Нарымһаа тэрьелэжэ, Петербургда бусажа ерээ һэн. Нүхэр Сталин эндэһээ нюусаар хилын саана, Краков (Галици) город, Ленидэ ошоһон ба 1912 оной эсэстэ болоһон, большевигүүдэй хилын саанахи совещанида хабаадалсаһан байна. Удаашьегүй Петербургда бусажа ерээд, большевигүүдэй легальнабэшэ хүдэлмэриие, Гүрэнэй думын большевистскэ фракциие, «Звезда» ба «Правда» гэжэ большевистскэ газедүүдые хүтэлбэрилөө.

1912 оной намар, Гүрэнэй IV думэдэ һунгалтын болоходо, нүхэр Сталин болбол большевигүүдэй һунгуулиин кампаниие хүтэлбэрилөө һэн. Нүхэр Сталинаар бэшэгдэһэн, «Петербургскэ хүдэлмэришэдэй өөһэдынгөө хүдэлмэришэн депутадта захяа» хадаа Ленинээр һайшаагдаһан ба хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ нэгэндуугаар абтаһан байна.

1913 ондо, нүхэр Сталин болбол «Марксизм ба национальна асуудал» гэжэ книгээ бэшэжэ дүүргээ һэн. Марксизм-ленинизмын теориие үндэһэ болгон, нүхэр Сталин болбол, бэеэ даанхай гүрэнүүд болон тусагаарлан һалаха ба эмхидэн илгараха хүртэр нацинуудай самоопределениин эрхэ—национальна асуудал тушаа партиин политикын үндэһэнүүдые энэ книгэ соогоо зохёоһон байна. Ленин болбол энэ книгые тон үндэрөөр сэгнэһэн ба национальна асуудал тушаа эрхим марксистска зохёол мүн гэжэ һайшаагаа һэн.

1913 оной мартда, нүхэр Сталин болбол дахин арестовалагдажа, июнь һарада Туруханска хизаарта, Курейка селодо сүлэгдэһэн байна. Нүхэр Сталин болбол Туруханска хизаарта дүрбэн жэл соо байгаа. Зүгөөр, энэ дүлии ба холын буланда байбашье, нүхэр Сталин болбол Россидо ба хилын саана болоһон байгаа событинуудай ябасые эдаглан хаража байгаа һэн. Сталин болбол, анархист Кропоткинай ура-патриотическа бэшэглэлнүүдыень сохиһоп ба империалистическа дайнда хандалга тухай асуудалаар баруун-европейскэ оппортунистнуудай, меньш[illegible] Плехановай предательска шовинистическэ позициие элирүүлэн гаргаһан байна. Сүлэлгэдэ байхадаа нүхэр Сталинай зохёожо бэшэһэн, дайн тухай резолюци болбол империалистическэ дайниие гражданска дайн болгохо ленинскэ линитэй бүрин зохилдоһон таарана.

Дайнай үедэхи сүлэлгэ хадаа нүхэр Сталинай тоогоороо зургаадахи ба һүүлшын сүлэлэлгэ байгаа. 1917 оной февральскэ буржуазно-демократическа революци хадаа нүхэр Сталиниие энэ сүлэлгэһөөнь сүлөөлөө һэн.

Нүхэр Сталин болбол Петербургда, Россиин революционно столицада бусажа ерэбэ. Парти хадаа өөрынгөө вождьнуудай заабариие хүлеэжэ байгаа. Ленин хадаа хилын саана намна[illegible]дажа, революционно Россиһоо фронтнуудаар таһалагданхай байгаа. «Нэгэдэгээр революциин нэгэдэгээр этап» гэһэн нэрэтэйгээр Ленинэй бэшэһэн түрүүшын, «Холоһоо бэшэг» хадаа 1917 оной апрелиин 3-4-дэ (Мартын 21-22) Петроградта хүрэһэн байна.

Нүхэр Сталин хадаа мартын 25 (12)-то сүлэлгэһөө бусажа ерэһэн ба тиигээд «Хүдэлмэришэд ба солдадуудай депутадуудай Соведүүд тухай» тэрээнэй статьянь мартын 27(14)-дэ «Правдада» гараһан байна. Тус статья соогоо, нүхэр Сталин болбол революционно тэмэсэлэй органуудые—хүдэлмэришэд ба солдадуудай депутадуудай Соведүүдые байгуулаха шухала, хүдэлмэришэдые дары зэбсэглэхэ, хүдэлмэришэдэй гварди байгуулаха гэжэ зааһан байна. Энэ хадаа монархиин дахин бодохо ябадалһаа гаранти[illegible] буржуазно-демократическа революциһээ социалистическэ революцидэ шэлжэн орохо условинь болоо. Удаадахи үдэрэнь, меньшевигүүд ба эсернүүдтэй союз хэхые эрэжэ оборончестводо дуудаһан предатель Каменевай статьягай гарахадань, нүхэр Сталин болбол № 10 «Правдада», «Дайн тухай» статьягаараа дары харюу сажа, энээн соогоо, империалистическэ дайнда дайн соносхохо [illegible] энээгээрээ революциин илалтые хангаха хэрэгтэй гэжэ батал[illegible] тодоруулжа, большевистскэ линиие хамагаалаа һэн.

Ленин болбол баата намнaлгада ябаһанаа, апрелиин 3(16)-да Россидоо бусажа ерээ һэн. Ерэһэнэйгээ үглөөдэр, Ленин болбол бүхэдэлхэйн-историческа удхашанартай өөрынгөө алдарта „Апрельскэ тезисүүдые“ толилоһоп байна.

Нүхэр Сталин болбол Ленинэй позициие эрид хамагаалаа һэн. Апрельскэ конференци болбол ленинскэ тезисүүдые абажа, социалистическэ революциин түлөө тэмэсэлдэ партиие шэглүүлһэн байна. Лениндэ эсэргүү ба социалистическэ революцидэ орохо курсдэ эсэргүү выступалаһан предательнуудые—Каменевые ба Рыковые эрид сохёо һэн. Сталин болбол национальна асуудалда последовательна марксистско-ленинскэ линиие апрельскэ конференци дээрэ улам хүгжөөн табиһан байна. Үшөө дайнай жэлнүүдтэ, национальна асуудалда национал-шовинистическэ позициие Бухаринтай хамта баримталажа ябаһан Пятаков болбол нүхэр Сталинда эсэргүү выступалаһан байна. Бүхы парти хадаа Ленин ба Сталиниие дахажа ябаа һэн.

1917 оной майда, ЦК болбол нүхэр Сталиниие Политбюро һунгаа һэн, тиигээд мүнөө үдэр хүртэр тэрээнэй члениинь байна. 1917 оной июльскэ үдэрнүүдэй һүүлээр, контрреволюционно Сагзуурын правительстваар мүрдэгдэжэ Ленинэй подпольдо байхадань, нүхэр Сталин болбол партиин Центральна Комитедэй ба Центральна органай фактическа хүтэлбэрилэгшэнь байгаа.

Нүхэр Сталин хадаа партиин VI създын (1917 оной авгу[illegible]) хүдэлмэринүүдые хүтэлбэрилэһэн байна. VI съезд хадаа Ленинэй директивүүдээр ба нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр, „Агууехэ Октябрьска социалистическэ революцидэ бэлэдхэлэй съезд болоо һэн. Съезд болбол зэбсэгтэ восстанида, буржуазиин ба помещигүүдэй засагые унагаалгада, хүдэлмэришэн ангиин диктатурые [illegible] гуулгада партиие зорюулһан байна. Зэбсэгтэ восстанида эсэргүү социалистическэ революцидэ эсэргүү тэмэсэгшэ троцкистнуудта, бухаринцуудта отпор үгөө һэн.

Съезд болбол, манай орондо социализмын илажа ша[illegible] тухай Ленинэй һургаалые хамагаалагша нүхэр Сталиниие то[illegible] нэгэдэһэн байна. Сталинай хүтэлбэреэр, бүхы парти болбол [illegible] сэгтэ восстаниие бэлэдхэхэ тушаа ленинскэ директивүүдые [illegible] лүүлэһэн байна.

Октябриин 23(10) ба 29(16)-да, большевигүүдэй партиин [illegible] гэй историческа заседанинууд дээрэ, нүхэр Сталин болбол зэбсэгтэ восстани хэхэ тухай Ленинэй линиие халуунаар дэмжэн выступалаа һэн.

(Vргэлжэлэлэнь 3-дахи нюурта).

Прогрессивнэ ба түрүү хүнтүрэлтэнэй гени, арадуудай агууехэ вождь ба багша

Иосиф Виссарионович Сталин

(Түрэһэнһөөнь хойшо жаран жэлэй ойдо)

Нүхэр Сталин болбол Каменевай ба Зиновьевай аймхайе, едательствиень клеймодожо, контрреволюциин хүсэнүүдтэ эргүү эрид добтолгын ябуулга эхилэхые дурадхаһан байна. артиин ЦК-гэй, октябриин 29(16)-най үдэрэй заседани дээрэ, эстаниие хүтэлбэрилэхэ Партийна центр нүхэр Сталин түрүүйгээр һунгагдаһан байгаа.

Петроградта, ноябриин 7-до (октябриин 25) зэбсэгтэ эстани илаһан байна.

Советскэ правительствын тогтоһон түрүүшын үдэрһөө эхилэн, үхэр Сталин—национальностьнуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Арадай иссар, мүн 1919 онһоо—Хүдэлмэришэн-Таряашанай Инспекциин адай Комиссар байгаа. 1922 ондо, партиин XI съезд дээрэ, „...али-е нациин түлөөлэгшын тэрээндэ ерээд, ямар хэрэг болоһониие сэд х өрэжэ үгэхөөр“ (Зохёол, том XXVII, хуудаһан 264) нүхэр алинһаа ондоо, тиимэ хүниие олохонь бэрхэ гэжэ Ленин мэдүүл-н юм. Ленин болбол РКИ-ин Наркомадай хүтэлбэрилэгшэ байхадань хэр Сталиниие тон үндэрөөр сэгнэдэг һэн. „Гигантска хэрэг гээшэ. бэшье, шалгалтатай хандажа шадахын тулада, тэрэниие авто-тедтэй хүнэй толгойлон байхань шухала, үгы һаа бидэнэр даа зутараха, жэжэ интригэнүүдтэ булагдаха байнабди“ (Тэндэ).

Революциин судьбагай шиидхэгдэжэ байгаа үедэ, Брестскэ рэй хүшэр бэрхэтэй үдэрнүүдтэ, советскэ засагта ба тэрээнэй тэлбэрилэгшэдтэ—Ленинде, Сталинда, Свердловто эсэргүү контр-волюционно заговорай организаторнуудань болон, германска периализмын туһамаршадань болон выступалаһан Троцкий ба харинай предательствотай тэмэсэжэ, нүхэр Сталин бол-н Ленинтэй сугтаа большевистскэ линиие эрид хамагаалаһан йна. Предательнууд Бухарин, Троцкий, Пятаков ба бусад лбол Брестскэ мирые таһалха, Советскэ правительствые унагааха Ленин, Сталин, Свердловые арестовалха, алаха, тиигээд бухарин-уд, троцкистнууд ба «зүүнэй» эсернүүдһээ бүридэһэн правите-ство сформировалха зорилто табиһан юм, энэ правительствонь даа советскэ газарые таһар татан хубааха, советскэ арадые жо дараха, капитализмые дахин бодхоохы эрмэлзэһэн хариин периалистнуудай эрилтэнүүдые хангаха ушартай байгаа.

Брестскэ мирэй сэнгээр олдоһон амитатаха һамбаа хадаа тервентнүүдээр ба сагаангвардейскэ генералнуудаар таһалагдаад, ажданска дайнай эхилээд байхада, нүхэр Сталин болбол партиин рективүүдые бэелүүлэн, советскэ засагые хамагаалалгада дэлмэришэн ба таряашан массые эмхидхэһэн байна.

Нүхэр Сталин болбол гражданска дайнай бүхы жэлнүүдые онтоото фронтнууд дээрэ үнгэргөө. Хаана, илангаяа хүшэр ба ултай, хаана, революциин судьбань карта дээрэ байнаб, тэндэ хэр Сталиниие Ленин ба парти заабол эльгээдэг байгаа.

Царициндэшье тиимэ байгаа, зүгөөр, нүхэр Сталин хадаа рициниие дабагдашагүй хэрэм болгоһон байна, энээндэнь са-ан банданууд сохоо соороһон юм. Зүүн фронт дээрэшье тиимэ йгаа, тэндэ нүхэр Сталин болбол дайсадай ба паникернуудай—оцкиин табималнуудай галзуу эсэргүүсэлгые бутасохижо, хубилал-һэн ба илалта хангаһан байна. Петроградска фронт дээрэшье байгаа, тэндэ нүхэр Сталин болбол «далайн наукые хүмэ-улэн», «Красная горка» ба «Серая лошадь» фортнуудай менническэ гарнизонуудта далайһаа ба хуурай газарһаа добтолго-үдые эмхидхэһэн байна. Урда фронт дээрэшье тиимэ байгаа, ндэ нүхэр Сталин болбол Троцкиин предательска, вредительскэ ланиие буруушаан арсажа, деникинскэ орднуудые бутасохихо ниальна план табиһан ба тэрэнээ бэелүүлһэн байна. Хаана волюцидэ аюул тохёолдоноб, тэндэ, бүхы фронтнууд дээрэ, наашье, тиимэ байгаа.

Советскэ республика болбол гражданска дайнай фронтнууд рэ нүхэр Сталинай хэһэн героическа тэмэсэлые үндэрөөр нэһэн байна. 1919 ондо, Бүхэроссийско Центральна Гүйсэдхэхэ митет иигэжэ тогтоогоо һэн:

«Зүг бүхэнһөө дайсадаар хүреэлэгдэһэн, Советскэ засаг хадаа йсанай сохилтонуудые задасохижо байгаа, тэрэ үхэлтэ аюулай нутада, 1919 оной июльдэ Хүдэлмэришэн-Таряашадай Револю-ин дайсад Улаан Горкада ойртожо байгаа, тэрэ минутада, Совет-Россидо хүшэр хүндэ тэрэ часта, В.Ц.И.К.-эй Президиумээр вой постдо томилогдоһон, Иосиф Виссарионович Сталин болбол аан Армиин сухарижа эхилһэн зэргэнүүдые өөрынгөө энергеэр ба арашагүй хүдэлмэрёөр жагсаажа шадаһан байна. Боевой ли-ин районде ябахадаа, нүхэр Сталин болбол Советскэ республи-н түлөө тэмэсэгшэдэй зэргые, өөрынгөө жэшээгээр зоригжуу-аг байгаа. Петроградые хамагаалалгадахи бүхы габияануудыень тэрэшэлэн Урда Фронт дээрэхи тэрээнэй саашанхи баатар-имгой хүдэлмэриень тэмдэглэжэ, В.Ц.И.К. болбол И.В.Сталиниие аан Тугай орденоор шагнаха гэжэ тогтообо».

Ленин-Сталинай партиин хүтэлбэреер, алдарта героическа аан Арми болбол 1920 ондо интервентнүүдые Россиһоо мнаһан ба сагаангвардейскэ нохосуудые бутасохиһон йна. Гражданска дайн дүүрэбэ. Хоёр дайнай—империа-стическэ ба гражданска,—хойшолон болоһон хүшэр һандаралай шомбайдал соо, Ленин болбол социализмые байгуулгын ба Рос-ие электрификацилгын туйлай ехэ план табиһан байна. Сталин лбол энэ гениальна планиие халуунаар дэмжэн выступалажа, планда эсэргүү тэмэсэгшэ предательнуудые—Троцкий, Рыков бусадые клеймодоо һэн.

1921 ондо, парти болбол военнэ коммунизмын политикоһоо энэ экономическа политикодо шалжэн ороһон байна. Парти хадаа энэ экономическа үндэһэ һуури дээрэ, хүдэлмэришэд ба таряашадай юзые бүхэжүүлээ. Большевизмын дайсад Троцкий, Бухарин, иновьев, Рыков, Пятаков ба тэдэнэй үсөөнтоото нэгэһаналтад ха-а партида эсэргүү үсэд тэмэсэл ябуулаа һэн. Парти болбол адай дайсад Троцкий ба бусадые бутасохижо, Ленин ба Сталиниие йрон жагсаа һэн.

1922 ондо, ВКП(б)-эйн Центральна Комитет болбол Ленинэй урадхалаар, нүхэр Сталиниие большевигүүдэй партиин Цент-льна Комитедэй генеральна секретарьта һунгаа һэн. Тэрэ сагһаа хой-о, нүхэр Сталин болбол энэ пост дээрээ ходо хүдэлмэрилжэ байна.

1922 оной декабрьда, СССР-эй Соведүүдэй I съезд дээрэ үхэр Сталинай инициативаар, Советскэ Россиин арадуудай һайн-ранай ба хүсэд тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ, Советскэ оциалистическэ Республикануудай ахадүүгэй Союз—СССР бай-уулагдаһан байна.

Нүхэр Сталин болбол 1923 оной апрельдэ, партиин XII съезд эрэ, национальна асуудал тушаа докладтайгаар выступалаһан йна. XII съезд болбол нүхэр Сталинай докладаар, СССР-эй ара-удай агууехэ ханибарисаае бүхэжүүлгэдэ зорюулагдаһан гтоолнуудые абаһан байна. Съезд болбол национальностьнуудай ктическа, т. х. ажахын ба культурна, тэгшэбэшые усадхахын тү-лөө шангаар тэмэсэхэ, гээгдэнги арадуудай культурна ба ажа-ын хэмжээе дээшэлүүхын түлөө тэмэсэхэ шухала байһаниие агаа һэн.

1924 оной январиин 21-дэ, үхэл болбол хүнтүрэлтэнэй гууехэ гениие, агуухэ вождь ба багша—Лениниие манай зэр-нээ таһалаһан байна.

Ленинэй героическа ажаябадал ба тэмэсэлэнь, тэрээнэй агуу-хэ соратнигай ба тэрээнэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ нүхэр талинай ажаябадалтай, тэмэсэлтэй таһарашагүй нягта холбоотой.

Хэдэн арбанжэлнүүдэй торшо соо Ленин ба Сталин хадаа р-гарһаа барилсан, ходо хамта ябаа. Пролетариадай агуухэ ждьнуудай илагдашагүй идейнэ единство ба ханибарисааень, уншье—намналга, тюрьма ба сүлэлгэшье таһалан эбдэжэ шадаагүй. анай партиие тэдэнэр хамтадаа байгуулаа, партиин дайсадые -меньшевигүүдые, троцкистнуудые, эсернүүдые ба бусадые дэнэр хамтадаа бутасохёо, СССР-эй арадуудые Агуухэ Октябрьска Социалистическэ Революциин илалта тээшэ тэдэнэр хамтадаа хүтэлөө, гадаадын ба дотоодын дайсады бутасохилгые тэдэнэр хамтадаа эмхидхээ, агуухэ социалистическэ байгуулалтын фундаментын түрүүшын шулуунуудые тэдэнэр хамтадаа табяа, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй революционно теориие—марксизм-ленинизмые тэдэнэр хамтадаа улам хүгжөөгөө, дээдэ шатада хүргөө.

Ленинэй ба Сталинай ажабайдал ба тэмэсэлэнь таһарашагүйгөөр ниилэнхэй, хоорондоо холбогдонхой.

Ленинэй нүгшэһэнэй һүүлээр сугларaһан, СССР-эй Соведүүдэй II съезд дээрэ, нүхэр Сталин болбол бүхы партиин нэрэһээ агуухэ клятва үгөө һэн: партиин членэй нэрые дээрэ барижа, сэбэрээр сахин хадагалха; манай партиин единствое, нюдэнэй сэсэгы мэтэ сахиха; пролетариадай диктатурые сахиха ба бүхэжүүлэхэ; хүдэлмэришэн ба таряашанай союзые бүхы хүсөөрөө бүхэжүүлэхэ; Советскэ Республикануудай Союзые бүхэжүүлэхэ ба үргэдхэхэ; манай Улаан Армиие, манай Улаан Флодые бүхэжүүлэхэ; бүхы дэлхэйн ажалшадай союз—Коммунистическэ Интернационалые бүхэжүүлэхэ ба үргэдхэхэ.

Энэ агуухэ клятвые нүхэр Сталин ба большевигүүдэй парти эсэстэнь хүртэр дүүргээ. Большевигүүдэй парти болбол агуухэ Ленинэй хэрэгэй тон үнэн ба бата үргэлжэлүүлэгшэ—нүхэр Сталиниие тойрон жагсаа.

Нүхэр Сталин болбол троцкизмые идейнэ бутасохихо ба ленинизмые хамагаалаха хэрэгтэ имагта ехэ удхашанартай,—«Ленинизмын үндэһэ һууринууд тухай» теоретическэ хүдэлмэриие 1924 ондо, толилоо һэн. Нүхэр Сталинай энэ хүдэлмэри болбол марксизм-ленинизмын сокровищницада тон үнэтэ вклад болоһон байна, энэ хадаа Маркс—Энгельс—Ленинэй агуухэ мүнхэ һургаалые шэнэ үндэртэ үргэһэн ба улам хүгжөөһэн байна.

Ажахын туйлай хүшэр бэрхэшээлнүүдые дабан, город ба деревниин смычкые хүгжөөжэ ба бүхы хэмжээгээрэнь бүхэжүүлэжэ, ВКП(б)-эйн зэргэдэ антипартийна элементнүүдэй галзуу эсэргүүсэлгые илан, нүхэр Сталиниие тойрон жагсаһан, парти болбол манай орондо социализмые байгуулахын түлөө тэмэсэлдэ массые мобилизовалаһан байна.

1925 ондо, партиин XIV съезд болбол нүхэр Сталинай дурадхалаар, СССР-ые социалистическэ индустриализацилгын планиие баталан абаа һэн.

«Аграрна орон байһан манай орониие, шухала хэрэгтэй оборудовани өөрынгөө хүсэнүүдээр үйлэдбэрилэхэ шадабаритай индустриальна орон болгохо,—эгээл энээндэ манай генеральна линиин үндэһэ һуури байна». (Сталин, ВКП(б)-эйн XIV съездын стенографическа отчет, хуудаһан 488).

Шэнэ техническэ база дээрэ лэ шэнэ фабрикануд ба заводые байгуулан, хуушан заводуудые шэнээр оборудовалан, социализмые байгуулажа шадагдаха байна; капиталистическэ оронуудһаа экономическа зависимобэшэ байдалые Советскэ орондо хангажа шадагдаха байна гэжэ нүхэр Сталин заагаа һэн. Ороной социалистическэ индустрилизациие ябуулан, Улаан Армиие одооной техникээр (аэропланууд, танканууд г.м.) зэбсэглэжэ ба империалистическэ дээрмэшэдһээ хамагаалалгые, манай эхэ ороной найдамтай обороные эмхидхэжэ болохо байна.

Сталинаар зоригжуулагдаһан ба хүтэлбэрилэгдэһэн, ажалша масса болбол СССР-ые хожомдонги аграрна оронһоо түрүү индустриальна орон болгохо замаар найдамтайгаар ба түргэнөөр дабшаһан байна.

Бухаринска-рыковскэ лагерай предательнууд, тэрэшэлэн троцкистско-зиновьевско изменническэ группа болбол орониие индустриализацилгада эсэргүү выступалаа һэн. Ленин—Сталинай партида эсэргүү тэмэсэһэн, тэдэнэй тэмэсэл хадаа манай орондо капитализмые реставрацилгын түлөө тэмэсэл байгаа.

Парти болбол нүхэр Сталинай хүтэлбэреер, арадай бузар дайсадые—троцкистско-зиновьевско ба бухаринска - рыковскэ бандые—фашистска контрреволюциин хүлэһэншэдые бутасохиһон байна.

Ленин—Сталинай парти болбол индустриализацилгын хэрэгдэхи түрүүшын томонууд илалтануудые туйлажа, шухала хэрэглэгдэхэ хүсэнүүд ба хэрэгсэлнүүдые суглуулажа, удаадахи шухала зорилгые—деревнидэ колхозно строй байгуулгые шиидхэлгы бэлэдхэһэн байна.

Деревнидэхи гуйраншалалгые, кулацка даралалтые, хүдөө ажахын гээгдэлые ба бага бүтөөсые коллективизацяар лэ эсэслэн һалгажа болохо байна, мүнөө главнань хадаа, «...жэжэ ба бутархай таряашанай ажахынуудай, томо ба нэгэдэмэл ажахынуудта общественнэ газар эдлүүриин үндэһэ һуури дээрэ шэлжэн орохо, шэнэ, дээдэ техникын база дээрэ коллективнэ газар эдлүүридэ шэлжэн орохо ябадалда байна» гэжэ нүхэр Сталин 1927 оной декабрьда, партиин XV съезд дээрэ заагаа һэн.

Ажалша таряашад болбол партиин уряалда, нүхэр Сталинай уряалда һайшаалаар хандаа: тэдэнэр хадаа колхозуудта орожо, томо социалистическэ хүдөө ажахые байгуулажа эхилэһэн байна.

Нүхэр Сталин болбол, аграрнигууд-марксистнуудай конференци дээрэ (1929 оной декабриин 27-до) хэлэһэн историческа үгэ соогоо, кулачествые хизаарлаха ба түрихэ политикоһоо, анги болохо кулачествые, үргэлжын коллективизациин база дээрэ усадхаха политикодо орохо зорилго табиһан байна.

Нүхэр Сталинай энэ үгэ болбол, олонтоото ба һүүлшын эксплоататорска ангида—кулачестводо эсэргүү эрид байлдаанда, хүдөө ажахые коллективизацилхын түлөө тэмэсэлдэ бүхы партиие, хүдэлмэришэн ангиие ба ажалша таряашадые мобилизовалаһан юм. Манай орониие капитализмын реставрациин зам тээшэ эрьюулэхэ гэжэ һэдэһэн троцкистско бандидуудтай хамта, бузар предательнууд—Рыков, Томский, Бухарин болбол социалистическэ индустриализацида эсэргүү, колхозуудые байгуулгада эсэргүү ба манай орондо капиталистическэ ангинуудые усадхалгада эсэргүү дахин выступалаһан юм.

Капитализмын реставраторнуудые эсэстэнь хүртэр элирүүлэн бутасохижо, большевистскэ парти болбол нүхэр Сталинай хүтэлбэреер, арадые социализмын шэнэ илалтанууд тээшэ хүтэлөө. Парти болбол фабрикануд ба заводууд дээрэ үргэн социалистическэ соревновани ба ажалай массова дэбжэлтые эмхидхэһэн ба толгойлоһон байна. Сталинска табанжэлнүүдэй ударнигууд болбол мүнөө хүртэр дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй героическа, социалистическэ ажалай жэшээнүүдые харуулаа.

СССР-тэ ажал болбол, нүхэр Сталинай хэлэһэнэй ёһоор, нэрэ солын хэрэг, алдар габияагай хэрэг, шэн зоригой ба геройствын хэрэг болоо.

„Ажахынхидай зорилгонууд тухай“ хэлэһэн үгэ соогоо, (1931 оной февраль) нүхэр Сталин болбол историческа лозунгнуудые үгөө һэн: «Большевигүүд болбол техникые шудалаха ёһотой», «Техника болбол реконструкциин үедэ хамагые шиидхэнэ».

«Большевигүүдэй илан абажа шадахагүй, тиимэ хэрэм байхагүй»—гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн. Арадуудай вождиин энэ уряал хадаа техникые шудалалгада, социалистическэ байгуулалтын сложно зорилгануудые шиидхэлгэдэ ажахынхидые зоригжуулаа һэн, партийна ба партийнабэшэ бүхы большевигүүдые зоригжуулаа һэн.

1931 оной июльдэ, нүхэр Сталин болбол бүхы социалистическэ байгуулалтые амжалтатайгаар хүгжөөлгэдэ шухала зургаан историческа условинуудые ажахынхидай урда табяа һэн. «Шэнээр хүдэлмэрилэхэ, шэнээр хүтэлбэрилэхэ»—иимэ эрилтые ажахынхидай урда нүхэр Сталин табиһан байна.

«Большевизмын историин зарим-хэдэн асуудалнууд тухай» өөрынгөө бэшэг соо (1931 он), нүхэр Сталин болбол партиин историин асуудалнуудые туйлай ехэ научна ба политическэ үндэртэ үргэжэ, ленинизмын дайсад тушаа, социализмын дайсад тушаа һэрэмжэтэй байхые уряалаа һэн. Тиихэдэ, «троцкизм хадаа контрреволюционно буржуазиин түрүү отряд мүн», «... бутасохигдоһон ба баг нэмэрһэншье һаань, троцкизм тушаа либерализм гаргалга хадаа хүдэлмэришэн ангида измена хэлгэтэй ба гэмтэ ябадалтай холболдоһон, головотяпство гээшэ» гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн.

Нэгэдэхи табанжэлэй илалтануудай итогые гаргаха зуураа, нүхэр Сталин болбол Советскэ гүрэнэй хүсэшадалай ургалта хадаа үхэн хосорожо байгаа ангинуудай һүүлшын эсэргүүсэлгые шангадхаха байна гэжэ партида уридшалан һануулаан һэн. Хүдэлмэришэн ангиин хүсэтэ ба шадалтүгэс диктатура болбол, үхэн хосорожо байгаа ангинуудай һүүлшын үлэгдэлнүүдые үгыхэхын тулада ба тэдэнэй махинацануудые бутасохихын тулада шухала: «... революционно һэрэмжэ болбол большевигүүдтэ, мүнөө илангаяа шухала хэрэгтэй, эгээл тэрэ шанар болоно»,—нүхэр Сталин хэлээ һэн.

Нүхэр Сталин болбол 1933 ондо, колхознигууд-ударнигуудай нэгэдэхи Бүхэсоюзна съезд дээрэ, иимэ лозунг табяа һэн: «Бүхы колхознигуудые шангашадалтай, колхозуудые большевистскэ болгохо».

1935 ондо, колхознигууд-ударнигуудай хоёрдохи Бүхэсоюзна съезд дээрэ, нүхэр Сталинай хүтэлбэреер, хүдөөажахын артелиин Жэшээтэ Устав зохёогдоһон байна. Энэ устав болбол таряашадай ажабайдалай шэнэ колхозно стройе эсэслэн бүхэжүүлээ. Колхозуудай эдэлэжэ байгаа газар хадаа түлөөһэгүйгөөр хэтэдээ хэрэглэхынь тула тэдээндэ советскэ засагаар бэхилэн үгтөө.

Нүхэр Сталин болбол 1935 оной майда, Кремльдэ, Улаан Армиин академигүүдэй урда выступалаһан байна. Партиин урда, бүхы ороной урда шэнэ зорилгые табяа һэн. Нүхэр Сталин болбол, «Техникэ хамагые шиидхэнэ» гэһэн лозунг хадаа үнгэрөөд байгаа замые харуулна, мүнөө «Кадрнууд хамагые шиидхэнэ“ гэһэн лозунг шухала болоо гэжэ заагаа һэн.

„Техникые шудалаһан хүнүүдгүйгөөр, техникэ хадаа хосоронги хэрэг мүн,—гэжэ нүхэр Сталин хэлээ һэн.—Техникые шудалаһан хүнүүдээр толгойлогдоһон техникэ хадаа гайхамшаг юумые үгэжэ шадаха ба үгэхэ ёһотой“.

„Эсэстэ, дэлхэй дээрэ байгаа бүхы үнэтэ капиталнуудһаа тон үнэтэй ба тон шиидхэхы капиталань хадаа,—нүхэр Сталин хэлээ һэн,—хүнүүд, кадрнууд мүн гэжэ, ойлгохо хэрэгтэй“.

Вождиин энэ уряалда харюу болгон, манай ороной эрхим хүнүүд болбол, шэнэ техникые шудалан, гайхамшаг юумые хэжэ шадаха байһанаа харуулаһан байна. Стаханов, Бусыгин, Демченко, Кривонос ба бусад олон хадаа социалистическэ ажалай эрхим жэшээе харуулаа һэн.

Сталинай гени болбол стахановска хүдэлөөнэй агуухэ историческа удхашанарые элирүүлэн харуулаа. Энэ хүдэлөөн хадаа коммунизмда орохо замые табина, энэ хадаа хүдэлмэришэдые инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хэмжээдэ хүртэр үргэжэ, ухаан бодолой ба физическэ ажалай хоорондохи харша илгаае усадхалгада хүргэхэ байна гэжэ нүхэр Сталин харуулаа һэн.

Арадай агуухэ хүдэлөөе таһалха гэһэн дайсадай һэдэлгэнүүдые бутасохин, парти болбол нүхэр Сталинай хүтэлбэреер, ажалые социалистическээр эмхидхэхын түлөө стахановска хүдэлөөе эмхидхээ. Нүхэр Сталин болбол социалистическэ байгуулалтын бүхы һалбаринууд дээрэ стахановска хүдэлөөе дэлгэрүүлхэ асуудалнуудые—промышленностиин ба транспортын стахановцуудтай, комбайнернуудтай, трактористнуудтай, һаалишадтай ба бусадтай, Кремль соо зүбшэн хэлсэһэн байна.

Сталинска хоёр табанжэлнүүдые дүүргэһэнэй результатда, СССР болбол нүхэр Сталинай хүтэлбэреер, хүсэнтүгэс социалистическэ индустриальна орон, дэлхэй дээрэ тон томо социалистическэ газартаряалангай орон болоо.

СССР-тэ эксплоататорска ангинууд үгыхэгдэнхэй. Манай орондо—хүдэлмэригүйдэлгэ, кризисүүд, гуйраншалалга ба һандарал үгы, байхашье арганьгүй. Нүхэр Сталинай хүтэлбэреер, манай агуухэ эхэ ороной сүлөөтэ арадууд социализмые гол түлэб байгуулаа.

Нүхэр Сталинай эсэшэгүй оролдолгын ашаар, Улаан Арми хадаа шадалтүгэс, илагдашагүй хүсэн болоо, Советскэ Союз хадаа социализмын дабагдашагүй хэрэм болоо.

Нүхэр Сталин—Коммунистическэ Интернационалай Гүйсэдхэхэ Комитедэй Президиумэй член, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин ба ажалшадай вождь.

Ленинэй хэрэгэй агуухэ үргэлжэлүүлэгшэ, нүхэр Сталин болбол уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөндэ большевизмын алдарта традицинуудые, ленинскэ пролетарска интернационализмые үнэн сэхээр мандуулагша мүн.

Нүхэр Сталин болбол, бүгэдэ-арадай үргэн зүбшэлгэдэ табигдаһанай һүүлээр 1936 оной декабрьда СССР-эй Соведүүдэй Онсо VIII съезд дээрэ, тэрээнэй историческа докладаарань баталагдан абтаһан, хүдэлмэришэн ба таряашанай Социалистическэ гүрэнэй шэнэ Конституциие зохёогшо мүн. Шэнэ Конституци болбол манай эпохын агуухэ документ, манай орондо социализмын торжествое тодоор харуулагша, Советскэ Союзай бүхы арадуудай туйлай ехэ илалта мүн. Социализмын ба бодото демократизмын энэ Конституци болбол Советскэ Союзай арадуудай нэгэнһаналаар Сталинска Конституци гэжэ нэрэлэгдээ.

Нүхэр Сталинай сэхэ хабаадалгатайгаар бэшэгдэһэн, «ВКП(б)-эйн Истори» болбол большевизмын хүсэтэ зэбсэгээр олон миллион ажалшадые зэбсэглэгшэ, марксизм-ленинизмын агуухэ сокровищница мүн.

Нүхэр Сталин болбол Маркс—Энгельс—Ленинэй мүнхэ һургаалые достойноор мандуулагша ба гениальна үргэлжэлүүлэгшэ. Нүхэр Сталин болбол социалистическэ революциин, хүдэлмэришэн ангиин диктатурын ба коммунистическэ общество байгуулгын теориие шэнэ үндэртэ дэбжүүлээ. СССР-эй ажалша масса болбол бүхы хаалтануудые дабан, арадай дайсадай үсэд эсэргүүсэлгые эбдэн, бата найдамтайгаар урагшаа дабшана, юуб гэхэдэ, ажалшадай гартань үнэн компас—Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай һургаал байна. Бүхы даралагдаһан, эксплоатировалагдаһан хүнтүрэлтэниие сүлөөлэхэ зорилгото хүдэлмэришэн ангиин хүсэшадал ба дуразориг хадаа нүхэр Сталинай бата ба илагдашагүй дуразоригтонь, коммунизмын түлөө тэмэсэлшын хэлбэришэгүй баатар зоригтонь байна.

Нүхэр Сталин—социалистическэ табанжэлнүүдэй организатор ба үүсхэгшэ, социализмын бүхэдэлхэйн—историческа илалтануудай организатор ба үүсхэгшэ. Ленинэй хэрэгые үргэлжэлүүлэн, нүхэр Сталин болбол марксизм-ленинизмын теориие саашадань хүгжөөжэ, обществын хүгжэлтэ тухай марксистско-ленинскэ наукые, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн тухай наукые, пролетарска революци тухай наукые, коммунистическэ обществые байгуулха тухай наукые баяжуулна. Гүрэн тухай Маркс—Энгельс—Ленинэй һургаалые үргэлжэлүүлэжэ ба гүнзэгыдхэжэ, нүхэр Сталин болбол Соведүүдэй республика—хүдэлмэришэн ба таряашанай социалистическэ гүрэн тухай, газарай зургаанай нэгэ хуби дээрэ социализмын илалтын эпоходохи хүдэлмэришэн ангиин диктатура тухай наукые зохёобо. Нүхэр Сталин болбол оппортунистнуудта ба бусад бүхы дайсадта эсэргүү шанга тэмэсэл соо, ленинскэ һургаалые хамагаалан, нэгэ орондо социализмын илажа шадаха тухай ленинскэ теориие гениальнаар гүнзэгыдхэн зохёоһон байна. Нүхэр Сталин болбол Советскэ Союзай арадуудай агуухэ ханибарисаада бэелүүлэгдэһэн, национальна асуудал тушаа большевистскэ теориие Ленинтэй хамта зохёогоо. Манай орондо социализмые байгуулажа

(Түгэсхэлэнь 4-дэхи нюурта).

ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ СТАЛИН

(Гурбадахи нюурай ургэлжэлэл).

болохо тухай Ленинэй хэрэгые, ленинскэ кооперативна планиие хүгжөөжэ. энээнэй үндэһэ һуури дээрэ, нүхэр Сталин болбол капиталистическэ элиментнүүдтэ бүхы фронтнуудаар добтолохо гениальна планиие зохёон бэелүүлһэн ба коммунистическэ общество байгуулаха замууд ба формануудые зохёоһон байна. Хүдэлмэришэн ангиин хүдэлбэри доро таряашадай ябаха зам тухай, хүдөө ажахые коллективизацилхын условинууд ба методүүд тухай асуудалые зохёожо, Сталин болбол марксистско-ленинскэ теоридо үнэтэ вклад оруулаһан байна. Нүхэр Сталин хадаа, анги болохо кулачествые, үргэлжын коллективизациин база дээрэ усадхаха лозунгые табиһан байна.

Нүхэр Сталин болбол хүдэлмэришэн ангиин стратеги ба тактикые гайхамшагаар зохёожо, хүдэлмэришэн ангиин диктатурын системэдэ, партиин үүргэ тухай һургаалые хүгжөөһэн ба баяжуулаһан байна. Нүхэр Сталин болбол оппортунистическэ течениннүүдэй социальна үндэһэ һууринууд тушаа ленинскэ анализые үргэдхэжэ ба үргэлжэлүүлжэ, ангиин тэмэсэлэй элдэб этапанууд дээрэ оппортунизмын гол үзэгдэлнүүдыень харуулаһан байна.

Пролетарска революциин тэмэсэлэй бүхы опыдые ба социалистическэ байгуулалтын опыдые хамгалан нэгэдхэжэ, нүхэр Сталин болбол алибүхы эрьелтын этапанууд дээрэ партиин хүтэлбэрилхы шухала лозунгнуудые табиһан ба табижашье байна. Нүхэр Сталин болбол тэмэсэлэй гол шухала этапанууд дээрэ, массые мобилизацилгые бүри хүнгэдхэгшэ, тэмэсэлэй эгээл тэдэ формонуудые алдуугүйгөөр тэмдэглэнэ.

Нүхэр Сталин болбол большевистскэ партиие идейнэ зэбсэглэжэ ба жагсаажа, тэрээниие илалтаһаа илалтада хүтэлэн, Ленинэй хэрэгые үргэлжэлүүлэнэ.

«Ленинизмын асуудалнууд» гэжэ тэрээнэй книгэ, «Гражданска дайнай истори», «ВКП(б)-эй Истори» (Хуряангы курс) зохёолгодо зохеолгодо хүдэлмэрилэһэн, гениальна сталинска хүдэлмэри, тэрээнэй статьянууд ба выступленинүүд болбол бүхы дэлхэйдэхи большевигүүдые марксистска теориин хурса зэбсэгээр зэбсэглэнэ. Нүхэр Сталинай выступленинүүд ба заабаринууд болбол марксизмленинизмдэ харшабүхы теоринуудые ба капитализмын үлэгдэлнүүдые элирүүлэн гаргалгада, идеологическа фронт дээрэхи хүдэлмэридэ шухала хүтэлбэри болоно.

ВКП(б)-эйн ЦК-гэй февральско-мартовска пленум дээрэ хэлэһэн доклад соогоо (1937 он), нүхэр Сталин болбол троцкистнуудай ба бухаринцуудай фашистска удхыень уудалан гаргаһан ба троцкистско бухаринска хоёрнюуртад, шпионууд, вредительнүүд, алууршадые ба диверсантнуудые үндэһөөрэнь хобхо сохилгодо партиие мобилизовалаһан байна. Нүхэр Сталинаар дэбжүүлэгдэһэн, большевизмые шудалаха ба политическэ беспечностиие усадхаха лозунг болбол партиин һэрэмжые үшөө үргэһэн, ба харша капиталистическэ ангинуудай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү, капиталистическэ хүреэлэйн агентурада эсэргүү тэмэсэлдэ партиин боевой шадабариень дээшэ үүлһэн байна.

Нүхэр Сталин болбол капиталистическэ хүрээлгэ тухайда, мобилизационно бэлэн байха шухала тухайда советскэ арадта ходо һануулдаг байна. Манай агууехэ ороной наягин хилэдэ добтолохоо хэп һэдэнэб, тэдэнэрые задасохихоор хэзээдэшье бэлэн байгаа Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Арми ба Уһан-Сэрэгэй Флодые саашадань бүхэжүүлэхэ хэрэгтэ, нүхэр Сталин гигант ехэ хүдэлмэриие ябуулана.

1929 оной декабрьда, нүхэр Сталинай 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, нүхэр Сталинда амаршалаагын телеграммануудд дэлхэйн зүг бүхэнһөө ерэһэн байна. Нүхэр Сталин эдэндэ бүгэдэндэнь иигэжэ харюусаһан: «Нүхэдүүд, би хадаа хүдэлмэришэн ангиин хэрэгтэ, пролетарска революциин ба дэлхэйн коммунизмын хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсые, өөрынгөө бүхы шадабариие ба, хэрэгтэй болоо һаань, бүхы шуһые, доһол доһолоорнь, үгэхөөр хойноошодоошье бэлэн байнаб, энээндэ һэжэглэхэгүйдэгнай болохо».

«Сталин—энэ хадаа мүнөөдэрэй Ленин»,—гэжэ Анри Барбюс простойгоор ба тон гайхамшагаар хэлээ һэн, энэ үгые бүхы дэлхэйн арадууд дабтан хэлэнэд.

Сталин—бүхы дэлхэйн ажалшадай инаг вождь. Советскэ арад болбол нүхэр Сталинда хизааргүй преданностеэр дүүрэн. Бүхы советскэ арад хадаа нүхэр Сталиниие СССР-эй Верховно Соведэй түрүүшын депутат болгон һунгаа. Союзна ба автономно республикануудай бүхы арадууд хадаа нүхэр Сталиниие өөһэдынгөө верховно органуудта түрүүшын депутат болгон һунгаа.

Советскэ арад болбол өөһэдынгөө героическа чертануудай, коммунизмын илалтын түлөө тэмэсэлдэ өөһэдынгөө сухаришагүй дуразоригой бэелүүлгые нүхэр Сталинда харанад. Инаг вождь, танил ба багша, нүхэр Сталиниие тойрон жагсаһан, советскэ арадай морально-политическа единство эбдэрэшэгүй. Сталин—энэ хадаа агууехэ советскэ арадай илагдашагүйн символ.

«Манай орондо арадай морально-политическэ единство хадаа, —нүхэр Молотов заагаа һэн.—Бидото дээрээ бэелүүлэгдээ. Социализмын илалтануудай символ болоһон нэрэ манайда бии. Тэрэшэлэн, энэ нэрэ хадаа советскэ арадай морально-политическэ единствын символ болоно. Таанар мэдэнэт, энэ нэрэ—Сталин!».

(В. М. Молотов. Агуухэ Октябрьска Социалистическэ революциин хориинжэлдэ. Суглуулбари, хуудаһан 23).

(Историко-революционно календарһаа абтаба. Хуудаһан 631—649. 1939 оной хэблэл).

ПЛАНҺАА VЛVVЛЭН 1.500.000 ТVХЭРИГЭЙ ПРОДУКЦИ VЙЛЭДБЭРИЛБЭ

Бурмонгопромсоюзай системын 8 промартельнүүд 1939 онойгоо үйлэдбэриин программые, болзорһоонь урид, декабриин 1-дэ дүүргэһэн байна.

Тиигээд, эдэ артельнүүдһээ «Коопгруд“, „Промкоопит“ ба Чапаевай нэрэмжэтэ—эдэ гурбан артельнүүд болбол жэлэй эсэс хүртэр 1.500.000 түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргахабди гэжэ уялга абаад, энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө эрхимээр хүдэлмэрилжэ байнад.

ЭРХИМҮҮД—МОДОТООЛОГШОД

Покровскын лесопунктын кадрова хүдэлмэришэд нүхэд М. Б. Селиванов ба М. И. Новосельцев гэгшэд модобэлэдхэлгэ дээрэ тон һайнаар хүдэлмэрилэнэд.

Эдэнэр хадаа 7 кубометр модо отолохо нормын орондо, үдэр бүхэндэ 10 һаа 12 кубометр хүртэр отолно. Эдэнэрэй туйлаһан үндэр показательнууд хадаа, модо отололгодо ажалые зүбөөр табиһанайнь ба сагаа зүбөөр хэрэглэһэнэйнь результадууд мүн.

— Хүдэлмэриин сагые зүбөөр хубааралан хэрэглэнэбди—гэжэ нүх. Селиванов хэлэнэ,—зэбсэгүүднай ходо һайнаар заһагданхаа байдаг, модоёо зүбөөр унагаадаг байнабди. Унагааһан модоёо миниин хэмжэжэ байха үедэмни, нүх. Новосельцев хадаа гэшүүһэ ба үзүүрнүүдынь сэбэрлэдэг, тэрэнэйгээ һүүлдэ, хоюулаа зуладаг байнабди.

Нүхэд Селиванов ба Новосельцев гэгшэд модые нэгэшье голодоһогүйгөөр бэлэдхэхэ ба отолоһон модонойгоо үлэгдэлнүүдыень һайтар сэбэрлэхэ гэһэн уялга абаһан байнад.

Лесопунктын хүтэлбэрилэгшэд хадаа модо отололго дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхозниг уудай ба кадрова хүдэлмэрилэгшэдэйгөө дунда нүхэд Селиванов ба Новосельцев гэгшэдэй хүдэлмэриин стахановска методые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой.

Г. Бажанов.

МАРИЯ ПРОКОПЬЕВНА ХОХЛОВА

Улан-Удын №1 дунда һургуулиин һургагшанарай ба хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив болбол Городской Соведэй депутадуудта кандидадаар, һургагша нүхэр Мария Прокопьевна Хохловае дэбжүүлһэн байна.

Мария Прокопьевна болбол 1908 ондо Мысовая поселкодо түрөө. Эсэгэнь хилээмэ баригшаар хүдэлмэрилһэн байгаа. Нүх. Хохлова 1927 ондо Улан-Удэ городто хоёрдохи шатын һургуулиие дүүргээ. Тиигээд. 1928 ондо ВУЗ-дэ бэлэдхэхэ курсые дүүргэһэнэйгээ һүүлдэ, 1930 он хүртэр Кузбассдахи эхин һургуулида һургагшаар хүдэлмэрилөө һэн.

1930 ондо Улан-Удэ город ерэжэ, городой арадай гэгээрэлэй таһагаар, №1 һургуулида эльгээгдэжэ, мүнөө хүртэр энэ һургуулидаа хүдэлмэрилжэ байна. 10 жэл соо багшаар хүдэлмэрилхэ зуураа, өөрынгөө педагогическа мастерствое улам ехэдхэһэн ба эрхим хүдэлмэрилэгшэ-һургагша байһанаа харуулаһан байна.

Ургажа байгаа үетэниие социалистическэ эхэ орондоо преданностиин ба инаглалгын духээр, коммунизмын духээр хүмүүжүүлэн һургаха—иимэ харюусалгата ба хүндэтэ хүдэлмэри хадаа нүхэр Хохловада найдагдаһан байна. Энэ найдабариие Мария Прокопьевна хүндэтэйгөөр дүүргэнэ. Отлично хүдэлмэреэрөө, эрхим результадуудые харуулна гэбэл, 2 жэлэй торшо соо, тэрэнэй классһаа нэгэшье һурагша хоёрдохи жэлдээ үлөөгүй.

Мария Прокопьевна болбол һурагшадайгаа дунда ехэхэн хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие ябуулдаг тула үхибүүдэйгээ түрэлхидтэ авторитедтэй ба мүн хүүгэд хадаа тэрэниие халуун хүндэлэлгөөр хүреэлнэ.

Нүхэр Хохлова болбол залуу һургагшадта, өөрынгөө хүдэлмэриин баян опыдые үгэдэг байха юм. Мүнөө, №1 һургуулиин эхин классуудай һуралсалай таһагые даагшын хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэһэн байна.

Мария Прокопьевна болбол һэргэг ба анхаралтай нүхэр мүн. Педагогическа хүдэлмэреэ ябуулхатаяа хамта, общественнэ хүдэлмэридэ тон активна хабаадалсадаг.

Нүх. Хохловагай отлично хүдэлмэриинь нэгэтэ бэшэ тэмдэглэгдэһэн байна. 8 дахин шагнагдаа. ГорОНО ба райОНО-гой зүгһөө хэдэн благодарностиие абаа. Һургуулингаа 10 жэлэй ойдо, грамотаар шагнагдаһан байна. 1938-39 оной һуралсалай жэлдэ, нүх. Хохловагай отлично хүдэлмэриие тэмдэглэжэ, манай Бурят-Монгол республикын правительство болбол БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүндэлэлгын грамотаар шагнаа. Энэ жэлдэ, нүх. Хохловада һургагша-отличницын нэрэзэргэ олгогдобо.

№1 дунда һургуулиин коллектив болбол нүхэр Мария Прокопьевна Хохловае Городской Соведэй депутадуудта кандидадаар дэбжүүлээд, коммунистнууд ба партийнабэшэнүүдэй илагдашагүй Сталинска блогой достойно кандидат мүн гэжэ тоолоно. Нүхэр Хохлова болбол һунгагшадайгаа найдабариие үнэн сэхээр харюулажа шадаха гэжэ бата этигэнэбди.

ПАНЧУКОВ—Горсоведтэ һунгаха Һунгуулиин № 26 округой найдалгата нюур.

НАТАЛЬЯ НИКОЛАЕВНА КНЯЖЕВА

Һаяхан, Улан-Удын №20 хүсэдбэшэ дунда һургуулиин коллектив хадаа Заудинска Райсоведэй депутадта кандидат болгон, эхэ оронойгоо үнэн басаган нүхэр Наталья Николаевна Княжевае дэбжүүлһэн байгаа.

Нүхэр Княжева болбол 1918 ондо, Яруунын аймагай үгытэй таряашанай бүлэдэ түрөө һэн. 1935 ондо, хүсэдбэшэ дунда һургуули дүүргээд, Улан-Удын педагогическа рабфагта ороһон байна.

Рабфагые дүүргэһэнэйгээ һүүлдэ, Сосново-Озерскын дунда һургуулида багшаар хүдэлмэрилөө. Сталинска эпохын хүхюубаяртай багашуудые коммунистическэ хүмүүжүүлгын энэ хүндэтэ хүдэлмэридэ большевистскээр хандажа, өөрынгөө гайхамшаг шадабариие ба арадай хэрэгтэ преданнэ байһанаа харуулаһан байна.

Хойто жэлэнь, БМАССР-эй Наркомпрос болбол Наталья Николаевнае Улан-Удын №20 хүсэдбэшэ дунда һургуулида һургагшаар эльгээһэн байна.

Нүхэр Княжевагай классань 1938-1939 онуудай һуралсалай жэлые һайн показательтайгаар дүүргээ. Һургуулиингаа багшанарай ба һурагшадай дунда хүндэтэй ба авторитедтэй.

Советскэ арадай эрхим түлөөлэгшэ нүхэр Наталья Николаевна Княжева хадаа һунгагшадай агуухэ найдабариие үнэн сэхээр дүүргэхын тула бүхы шадабари ба хүсөө үгэхэ байһань лабтай.

Ц. Ор.

Арадай VНЭН ХVБVVНЭЙ ТVЛӨӨ ГОЛОСОО VГЭХЭБДИ

Авторемлесзаводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, гэрэй ээзэд ба служащинар болбол Горсоведтэ һунгаха һунгуулиин №104 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэһэн, депутадуудта кандидат нүхэр Александр Афанасьевич Балхановтай уулзаба.

Тэндэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ушаков суглаае нээбэ.

Нүхэр Александр Афанасьевич өөрынгөө ажал ябуулганууд тухай годоор хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлээрэнь, автотракторно цехын начальник Могатин, механическа цехын мастер-стахановец нүхэр Русанов, модельнэ цехын мастер-стахановец Бондарев ба мастер-стахановец Николаев болбол ажалшадай хэрэгтэ преданнэ, үнэн сэхээр, большевистскээр хүдэлмэрилдэг нүхэр Балхановай, түлөө голосуудаа үгэхыень һунгагшадые уряалһан байнад.

МАНЖИГЕЕВ С.—Горсоведтэ һунгаха һунгуулиин №104 округой найдалгата нюур.

Найдалгата нюурай хVдэлмэри

Коммунистнууд ба партийнабэшэнүүдэй Сталинска блогой кандидадуудай түлөө, ажалшадай депутадуудай Городской Соведтэ һунгаха һунгуулиин №65 округой һунгагшадай дунда агитационно хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана.

БМАССР-эй нютагай промышленностиин Арадай Комиссариадай типографиин хүдэлмэрилэгшэд ба служащинарай хамтын суглаагаар дэбжүүлэгдэжэ, һунгуулиин №65 округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэһэн ба тэндэ регистрацилагдаһан, Итта Залмановна Барабановагай кандидатурын түлөө агитаци ябуулхын тула найдалгата нюураар һунгагдаһан, ВКП(б)-эйн членэй кандидат, типографиин линотипистка-стахановка Анна Андреевна Иванова болбол тус кандидадайгаа түлөө агитациие һунгагшадай дунда һайнаар ябуулна.

Кандидадтаяа һунгагшадай уулзалгые угаа эмхитэйгээр үнгэргэхэһөө гадна, кандидадайгаа биографиинь олон экземпляраар бэшэжэ, округойгоо һунгагшадта тараагаа. Һаяар, кандидадтаа зорюулагдаһан фотовыставка эмхидхэхээр байна. Гадна, Иванова хадаа округойгоо һунгагшадтай танилсахын тула, хэдэн удаа байрануудаарань ябаа. Кандидадай түлөө хөөрэлдөө хээ. Декабриин 16 да һунгагшадай гэр байрануудаарань, кандидадтай уулзалга үнгэргэбэ. Һунгагшадань кандидадтайгаа һайтар танилсанхай.

Н. Ц.

ЖЭШЭЭТЭ ҺАЙНААР ДҮҮРГЭБЭ

Улан-Удын станциин диспетчер нүхэр Ермолаев болбол декабриин түрүүшын 10 хоногто бүхы поездүүдые расписаниинь ёһоор ябуулажа, абаһан социалистическэ уялгаяа жэшээтэ һайнаар дүүргээ.

Цыбенов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Жабе селогой таряашад газета унш... байна. (Гуцульскиин национальна район, Баруун Украи... Ф. Киселевай фото (ТАСС-ын фото-клише).

Украинын ба Белоруссиин баруун областьнууддахи хVнгэн промышленностиин предприятинууд

СССР-эй Наркомлегпромой шиидхэбэреэр Гроднодо араһанай трест эмхидхэгдэбэ. Араһанай 43 национализированна заводуудһаа гадна, резинова гуталай фабрика, кожевенно-галантерейнэ предприятинууд, ба коблучно 2 фабриканууд трестээр абтаа.

Украинын баруун областьнуудта томонууд предприятинуудай национализаци дүүргэгдэжэ бай... УССР-эй хүнгэн промышленностиин Наркомат хадаа 20 пр... приятинуудые: араһанай 8 ... водуудые, 6 шэтэй, обдолой ... лантерейнэ. ватинно-трикотаж... гардинна, 2 мехавой фабрика... дые абаба.

БССР-эй баруун областьнуудай городууд ба селонуудта

Волковыскэ городто амбулатори, шүдэ-эмнэлгэ, санитарна станци ба һүнэй кухни нээгдэһэн байна. Уездын селонуудта 7 амбулатори ба 5 больница нээгдэбэ. Уездэнэ больница хадаа 60 койкотой байһан аад, мүнөө 120 койкотой болоо. Тэндэ хүдэлмэрилхынь тула 35 врачууд эльгээгдэһэн байна. Тэдэнэр хадаа ород ... белорусска хэлэнүүдые, СССР ... ба БССР-эй Конституцинууд... заалтын методикые үзэ... байна.

* * *

Вилейскэ гимназиин дэрг... область соогоо түрүүн, хүү... дэй техническэ станци нээгд... Тэрээндэ һайнаар оборудовалаг... һан мастерской үгтэһэн бай... Тэндэ авиомодельнэ, радио... фотолабораториин ба бусад ... жэгууд бии болгогдобо. Хү... лабораторидо хүдэлмэрилхэдэ... һонирхоно.

* * *

Сельскэ ба нютагуудахи эхин һургуулинуудай багшанарые бэлэдхэлгын курснууд Лида городто хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тус курснуудта 65 хүн һуралсаһан

ПОМЕЩИГVVДЭЙ ГАЗАРНУУДЫЕ ХУБААЛГА ДVVРЭБЭ

Львов, декабриин 9. (ТАСС). Львовско областиин территоридо Улаан Армиин орохоһоо урид 800 мянга шахуу гектар хахалалгын ба хадалангай газар, оймодон болбол 400 помещигүүдэй бүлэнэртэ хабаатай байгаа. Газарай гол массивууд хадаа томо магнадуудай: Потоцкиин, Голуховскиин, Сапегиин, Чесновскиин ба бусадуудай гарта байгаа.

Мүнөө Львовско областьдо, ... мещигүүдэй бүхы хахала... газарые таряашадай д... хубааха гэһэн, Баруун Украи... Арадай Суглаанай тогтоолой ... дэһөөр ябуулагдаһан хуба... дүүрэбэ.

Помещигүүдэй газарые 72 м... ган таряашадай ажахы, тэрэ... тоодо 15 мянганһаа үлүү ... заргүй байһан батрагууд аб...

Vдэ голдо хүүргэ барилга

Заиграйн аймагай колхозууд болбол Үдэ гол дээрэхи хүүргын барилгые эхилбэ. Планай ёһоор 1941 оной март һарада тус хүүргын барилга дүүргэгдэхэ ёһотой байгаа. Тиин, «Красный опытник» колхозойхидой инициативаар, Заиграйн колхозууд болбол энэ хүүргын барилгые 1940 оной майда дүүргэхэ уялга абаа. Хүүргын барилгада 450 000 түхэриг табигдаһан б... на. Энэ барилгада 27 колхоз... хабаадана.

Гадна, 1940 ондо, Заигр... аймаг дотор 1,5 миллион түх... гэй шэнэ барилганууд хара... даа. Брянска селодо ду... һургуулиин байра, районой це... дээрэ 15 койкотой больница... ргдаха.

Һурагшадай инициатива

Зэдэ. Үхэр-Чулуувай эхин һургуулиин һурагшад хадаа газета ба журналнуудые тон олоороо захинад. Тэдэ һурагшад-пионернүүд болбол өөһэдтөө «Костер» газедые захиһан ба түрэлхи... «Б.-М. Правда»—30 экземпл... «Б.-М. Үнэн»—35 экземпляр... хюулһан байнад. Газета за... үшөө үргэлжэлһөөр. Жэрба...

ШЭНЭ ЖЭЛДЭ БЭЛЭДХЭЛ

Улан-Удын пионернүүдэй байшан болбол январиин 1-һээ 6 болтор, I—VII классуудай һурагшадта ба һургуулиин наһа хүртэрхи багашуудта 11 ёлконуудые эмхидхэхээр бэлэдхэжэ байна. Тэрээнһээ гадна, үбэлэй каникулай үедэ, кукольно театр, самодеят... ностиин вечернүүд, кино г... харуулагдаха ба мүн оборо... физкультурна соревновани... үнгэргэгдэнэ.

Январиин 6-һаа хүүгэдэй ... ток нээгдэжэ, эндэнь карна... эмхидхэгдэхэ байна.

КАБАНСКҺАА ЧИТА ХVРТЭР САНААР ЯБАЛГА

Кабанск. Кабанскын дунда һургуули хадаа мүнөө үедэ Кабанск—Чита санаар ябалгада бэлэдхэжэ байна.

Һаядаа энэ һургуулиин 10 һурагшад Кудари, Творогово ба Береговая селонуудаар тренировочно ябалгануудые хэбэ. Эндэ ябаха зуура ажалшадай ба тэндэхи һургуулинуудай һургагшадай дунда уласхоорондын байдал ба өөһэдынгөө һургуулиин военно-физкультурна хүдэлмэриин опыт тухай хөөрэлдөө хэбэд.

Энээнэй һүүлээр Мысовск... род (78 клм) хүртэр яба... бэлэдхэжэ байна.

Январиин нэгэндэ Кабанс... Чита хүртэр ябаха СТ... үгтэхэ юм.

Г. СИБИРЯ...

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центро союзная, 19. Телефоны: отв. редактора — 3-44, отв. секретаря—3-23, отд. партийной жизни — 7-55-2 зв., сельхозотдел— 7-55, отдел кадров — 5-07.

Типография НКМП БМАССР. ургаавлит № 2350